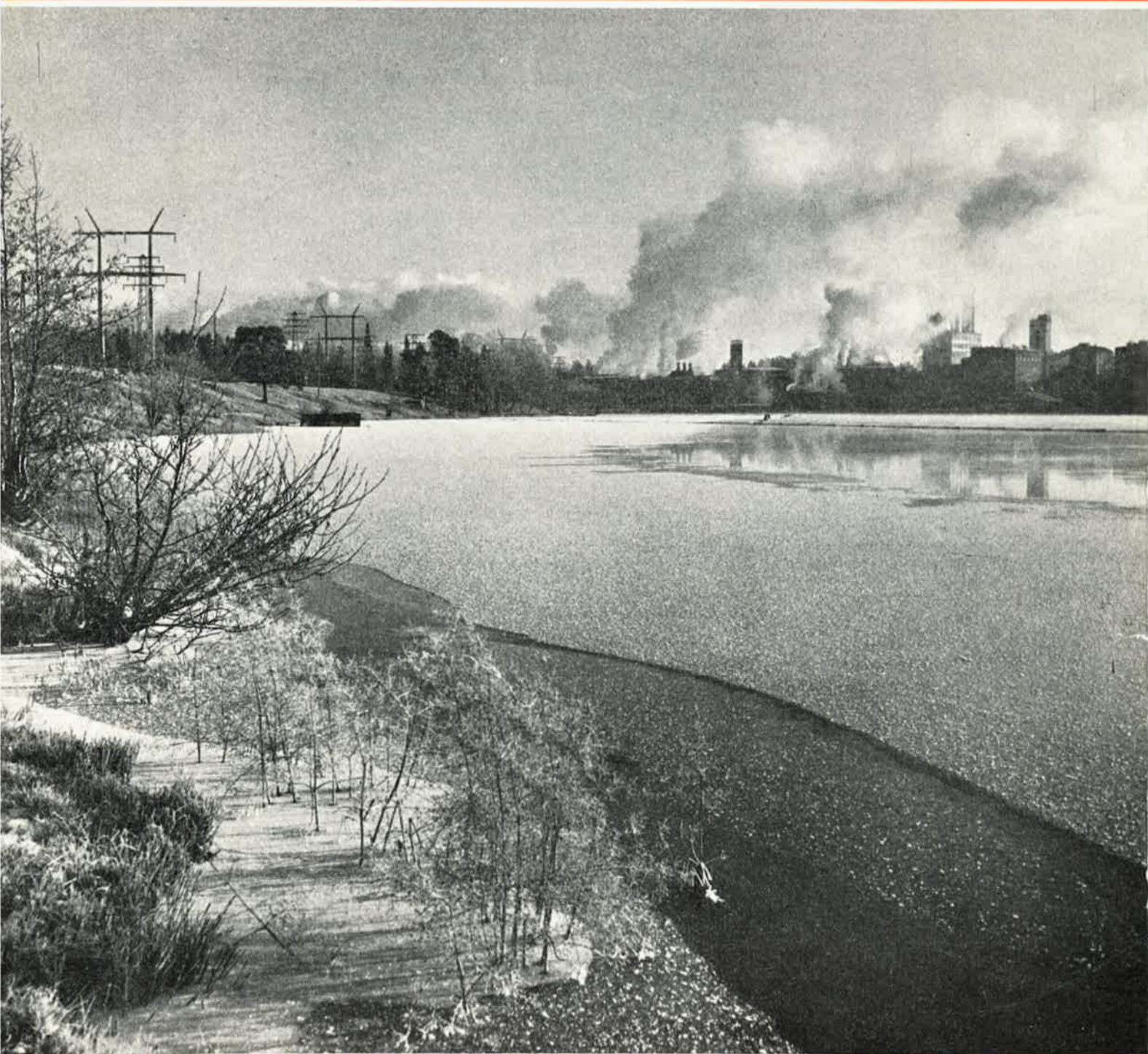


KYMI-YHTYMÄ



HENKILÖKUNNAN
JULKAISU



- 1 Vuorineuvos K. E. Ekholmin joulu- ja uudenvuoden tervehdys
- 2 Lääninrovasti Antti Arppe: Mitä toivomme joululta
- 3 Kirkko
- 4 Työnjohdon työturvallisuuskurssi Kuusankosken tehtailla
- 7 Korjauspajalaisista koulutettiin työnopastajia
- 8 Yhtiön teistä ja paikoitusalueista pidetään hyvää huolta
- 11 Kahdet harjannostajaiset
- 12 Kymintehtaan Mestarikerho 30-vuotias
- 13 Päätehtaiden teollisuustoimihenkilöiden yhd:styksellä 20-vuotisjuhla
- 14 Ennätysmaratoonari kunnallisen huoltotoimen alalla
- 16 Kuusankosken uusi vanhainkoti
- 18 Högforsin myyntiosastolla edustava näyttelyauto
- 20 Voikkaalaiset saivat askartelupajan
- 21 Tehtaanlääkäri: Kerman kanssa vai ilman
- 22 Urheilukauden päättäjäisiä Kuusankoskella
- 24 Pitkäaikaisesti palvelleita ja merkkipäiviä
- 28 Öljykamiina

Takakansi: Toimituksen tuoliilta

Kirjoitusten ja kuvien lainaaminen ilman lupaa kielletty

TOIMITUS: VASTAAVA TOIMITTAJA: VEIKKO TALVI - TOIMITUSIHT.: HELI KYLLÖNEN - KIRJAPAINO: KOUVOLAN KIRJA- JA KIVIP.



Alkutilven kauneutta. Kymijoki ja taustalla Kymintehtas.

Työturvallisuustoiminnassa koetetaan jatkuvasti löytää uusia keinoja, joiden avulla tapaturmia voitaisiin vähentää. Kun ihmisen omista toiminnoista aiheutuvat tapaturmat näyttelevät tilastoissa johtavaa osaa, on ensisijainen huomio kohdistettava valistus- ja koulutustoimintaan. Parhaillaan on Kuusankosken tehtailla menossa kirjeopetuksen muodossa tapahtuva työturvallisuuskurssi, joka on tarkoitettu työnjohdolle.

Yhtiön ammattikoulun metallityöosaston kolmannen luokan opetussuunnitelmaa on muutettu. Saadakseen ennen tulevaan työpaikkaansa siirtymistään riittävästi työkokemusta pojat tulevat viimeisen lukukauden harjoittelemaan korjauspajoissa ja tehdasolosuhteissa. Työnopastajiksi on koulutettu 56 korjauspajojen ammattimiestä.

Yhtiön tieverkko Kuusankoskella on yli 70 km:n pituinen. Teiden, paikoitusalueiden ja tehdaskenttien hoidosta huolehtii 10-miehin tienkorjausryhmä, jolla on käytettävänä tehokkaita koneita.

Kuusaan saarella ja Kuusanniemessä on vietetty harjannostajaisia. Klooritehdas saa uuden piitasasuuntaajan ja Kuusanniemen tehtaalla aletaan jätelipeästä valmistaa mäntyöljyä.

Kymintehtaan Mestarikerho on juhlunut 30-vuotista toimintaansa. Kerhon v. 1958 käyttöönsä saama tilava kerhotalo on tehnyt mahdolliseksi kerhon toiminnan monipuolistumisen. Myös teollisuustoimihenkilöiden yhdistyksellä oli aihetta juhlia 20-vuotisen toimintansa merkeissä.

Kuusankosken kauppalan sosiaalitoiminnassa on saavutettu suuri edistysaskel uuden vanhainkodin valmistuttua. Esittelemme tämän ajanmukaisen laitoksen ja kerromme ansiotuneesta huoltoimen veteraanista Juho Lantosta, joka on toiminut sosiaalilautakunnan ja sen edeltäjien puheenjohtajana 42 vuotta.

Högforsin myyntiosasto on tehostanut tuotteidensa esittelyä ja neuvontaa hankkimalla perävaunullisen näyttelyauton. Sen avulla Högfors-tietous leviää etäisiin kirkonkyliin saakka.

Hyvät yhtiöläiset

Tavallisesti olen näissä joulutervehdyksissäni kosketellut yhtiömme kuluneen vuoden toimintaa ja koettanut sanoa jotakin myös tulevaisuudesta, milloin tällaiseen ennusteluun on näyttänyt olevan edellytyksiä. Kun tällöin olen puhunut sellaisista asioista kuin tuotannosta, menekistä, suhdanteista, pakollisista tuotannon-rajoituksista, laatuvaatimuksista, uudisrakennustoiminnasta ja työllisyydestä, ovat ne kenties tuntuneet teistä liian arkisilta joulukirjoituksen yhteydessä. Olen kuitenkin katsonut velvollisuudekseni kertoa teille yhtiöstämme, josta me kaikki olemme niin monin tavoin riippuvaisia. Yhtiöhän muodostaa meille itse asiassa sen aineellisen perustan, jolle muu elämämme suurelta osalta rakentuu.

Tällä kertaa en tahtoisi kuitenkaan rajoittaa sanottavaani yhteisen vuoteen vaan niihin lähes kolmeen vuosikymmeneen, jotka olen saanut työskennellä tässä yhtiössä ja teidän kanssanne. Se on ollut minulle työntäyteistä, mutta myös rikasta ja usein jännittävääkin aikaa. Tiellemme on ilmestynyt vaikeuksia — usein meistä itsestämme riippumattomista tekijöistä johtuen —, mutta aina olemme niistä selviytyneet. Ja kun tarkastelen kuljettua taivalta kokonaisuutena, rohkenen olla sitä mieltä, että meillä on aihetta tyytyväisyyteen. Tehtaamme ovat laajentuneet, niiden koneistot ovat hyvässä kunnossa ja tuotteemme laatunsa puolesta kilpailukykyisiä. Myös yhä tärkeämmäksi käyvää ammattikoulutusta on yhtiömme piirissä tehostettu. Elintaso on noussut ja olot vakiintuneet. Tämän eteenpäin menon me näemme kaikkialla tehdasyhdyskunnissamme. Siitä kertovat meille kauniit asutusalueet, viihtyisät kodit sekä monipuolinen vapaa-ajan vietto kehittävine ja virkistävine harrastuksineen.

Tämän toteaminen tuottaa minulle suurta iloa. Meidän yhteinen aherruksemme on kaikesta päättäen ollut tuloksellista. Ja vaikka yhtiön ja yhtiöläisten kestäväväksi tulee varmaan takaiskujakin — tämänkertaiset näkymätkään eivät ole kehuttavia — niistä on helpompi selviytyä, kun yhtiön asiat ovat kunnossa ja yrityksen perusta vankka.

Hyvät yhtiöläiset. Vuoden vaihteessa tulen jättämään tehtäväni yhtiön toimitusjohtajana ja siirryn eläkkeelle. Kiitän sydämellisesti teitä kaikkia ja rohkenen esittää vakaana käsityksenäni, että keskinäiset suhteemme ovat olleet luottamukselliset. Lämmin tervehdykseni myös eläkeläisillemme.

Hyvää joulua ja menestyksellistä uutta vuotta toivottaen



Mitä toivomme Joululta?

Lapsi on meille syntynyt, poika on meille annettu, jonka hartioilla on herraus, ja hänen nimensä on: Ihmeellinen neuvonantaja, Väkevä Jumala, Iankaikkinen isä, Rauhanruhtinas; Jesaja 9: 5.

Joulu on toiveiden ja odotuksen aikaa. Jo viikkoja ennen joulua ovat lapset kirjoittaneet toivomuslistojaan. Monenlaista, kuten leikkikaluja, kirjoja, makeisia, he ovat toivoneet saavansa joululahjaksi.

Joulu onkin sidottu erilaisiin esineisiin ja asioihin, joulukoristeisiin, lahjoihin, lauluihin, ruokiin. Kaikki ne yhdessä muodostavat joulun ulkonaiset puitteet ja luovat juhlan tuntua. Varsinkin lapsille se merkitsee suurta iloa. Ja lapset opettavatkin meille aikuisille oikeaa iloa.

Joulu, lapsi ja herra, Jeesus Kristus ajatteli varmaan jotain tällaista, kun hän puhui Jumalan valtakunnan vastaanottamisesta lapsen mielellä. Tätä mieltä me tarvitsemme voidaksemme ottaa vastaan joulun ilosanoman ja iloitamme siitä lasten kanssa ja lailla.

Me aikuiset emme joulun alla kirjoita toivomuslistoja kuten lapset. Mutta kyllä me silti toivomme joululta jotakin. Tosin me näemme joulun arkisemmin kuin lapset. Mutta salaisesti me kuitenkin toivomme joululta jotakin. Kenties toiveemme kätkeytyy joululaulun sanoihin "...niin hyvä, lämmin, hellä, on mieli jokaisen..." Jos näin on laita, silloin joululla onkin meille asiaa ja annettavaa.



Monissa kodeissa lapset ripustavat vuoteensa yläpuolelle adventtikalenterin, josta he joka aamu avaavat yhden uuden oven. He tahtoisivat kyllä avata samalla kertaa useampia ovia ja katsoa, mitä siellä sisällä on. Heidän uteliaisuuttaan täytyy hillitä, vain yksi ovi avataan kunakin päivänä. Vasta jouluaattona kalenterin keskeisin salaisuus paljastuu sieltä heille.

Kirkkovuotemme jouluaika tahtoo samalla tavalla avata meille ovia Jumalan salattuun maailmaan. Joulu muistuttaakin meille, että elämässä on tämän ulkonaisen ohella ja lisäksi myös toinen, sisäinen ja salattu maailma. Ja juuri siihen joulu tahtoo meitä johdattaa. Joulun sanomasta säteilee meille valo taivaasta: Lapsi on meille syntynyt, poika on meille annettu, jonka hartioilla on herraus...

Joulu kertoo näin meille Jumalan murtautumisesta Kristuksessa tähän aikaan, jossa me elämme. Juuri täten se tahtoo rakentaa yhteyden Jumalan ja ihmisten välille. Ja missä joulun sanoma pääsee sydämeen, sinne on syntynyt Vapahtaja, joka on Kristus, Herra.

Jouluna me elämme ja koemme todeksi myös ihmiselämän hädän ja tuskan. Pian Kristuksen syntymän jälkeen nousi kuningas Herodes häntä vastaan tahtoen tappaa hänet. Tämä Kristusta vastaan nouseva mieli elää yhä. Se nostaa päätään nykypäivinäkin. Kristusta ja kristillisiä elämänarvoja vastaan hyökätään kiivaasti. Niinpä raamatun opettama sukupuolimoraali tahdotaan romuttaa muka vanhanaikaisena ja elämälle vieraana. Sijaan tahdotaan asettaa uusi moraali, joka itse asiassa ei ole mitään moraalialia. On syytä kysellä, miten tässä henkien taistelussa käy ja mitä siitä seuraa, jos siveellinen villiintyminen yhä kasvaa?

Joulun hyvä sanoma kertoo meille siitä, miten Jumala on Kristuksessa tullut tänne maailmaan tehdäkseen tyhjäksi kiusaajan teot ja kukistaakseen sen vallan. Joulun ihme merkitsee meille Jumalan tarttumista maailman ja meidän ihmisten sotkuisiin asioihin. Hänen pelastava voimansa on kätkeyty Kristukseen ja ilosanomaan hänestä. Kun se pääsee sydämeemme, puhdistaa se sen kaikista pahasta ja antaa uuden voiman elämään, sen kiusoihin ja taisteluihin. Salainen toiveemme saada elää vapaata ja onnellista elämää alkaa silloin toteutua meissä.

Siunattua joulua

John A. Arvola

Kirkko

Kun puhumme kirkosta, tarkoitamme sillä usein itse rakennusta, Herran huonetta, johon seurakunta kokoontuu jumalanpalvelukseen ja jossa suoritetaan kirkollisia toimituksia. Se on meille ikään kuin kristinuskon näkyvä symboli. Ja vaikka suhteemme kristinuskoon olisi muuttunut välinpitämättömäksi tai jopa kielteiseksi, emme voi pyyhkäistä kirkkoa pois näköpiiristämme. Se kuuluu oleellisena osana jokaiseen kaupunkikuvaan, jokaiseen kirkonkylän näkymään. Mitä olisi pääkaupunkimme ilman majesteettillista Suurkirkkoa, mitä Kuusankoski ilman kauas näkyvää kirkontorniaan, mitä Karkkila ilman punaista, puista ristikirkkoaan. Jokainen pitäisi suurena onnettomuutena, jos kirkko tuosta ihmisen luomasta kokonaisuudesta katoaisi.

Mistä johtuu tämä kirkkorakennuksen hallitseva asema? Kirkolla on ollut kristinuskon alkuajoista asti keskeinen sija rakennustaiteessa. Myös monissa muissa kulttuureissa, esimerkiksi kreikkalaisessa, rakennustaide on huipentunut nimenomaan temppelissä. Antiikin basilikoista ja keskeisrakennuksista kirkkokin sai alkunsa. Sitten näitä perusmuotoja on halki vuosisatojen kehitelty ja rikastutettu. Inhimillinen luova mielikuvitus ja pyrkimys rakentaa Jumalan kunniaksi mieltä ylentävä kirkko ovat saaneetkin ihmeitä aikaan. Kunkin aikakauden jaloimmat tunteet ovat heijastuneet sakraalisiin rakennuksiin ja niinpä niistä on tullutkin taiteellisen luomiskyvyn suurten moimaisimpia saavutuksia ei yksistään arkkitehtitoimisessa mielessä, vaan yhdessä kuvataiteiden, käsityötaiden ja musiikin kanssa. Kirkot kuvastavat parhaiten länsimaisen kulttuurin eri tyylikausia. Mielenkiintoista on todeta, että uusin arkkite-

tehtuurikin on ottanut yhdeksi keskeisimmäksi tehtäväkseen kirkonrakennustaiteen.

Kristinuskon saavuttua Suomeen aloitettiin täälläkin kirkkojen rakentaminen. Useat niistä ovat aikojen kuluessa hävinneet, mutta monet ovat vuosisatoja uhmaten säilyneet meidän päiviimme saakka ja ovat yhä käytössä. Ajatelkaamme jyrkkäpäättyisiä keskiaikaisia kivikirkkojamme katolisen ajan maalauksineen, itseoppineiden kansanmiesten erehtymättömällä maulla rakentamia puukirkkoja, myöhemmän

Kuusankosken kirkon alttari. Altaritaulun Jeesus Getsemanessa on maalannut Alvar Cawén.

ajan tyyliuuntia tavoittelevia kirkkojamme ja viimein modernin arkkitehtuurin luomuksia. Vaikka kirkkomme jäävätkin jälkeen suurten kulttuurimaiden loisteliaista temppeleistä, ovat ne meille rakaita. Ne ovat tämän karun maan asukkaiden luomistahdon ja kristillisen elämäntätsumuksen ilmauksia ja myös rakennustaiteellisessa mielessä ne ovat historiallisen aikamme arvokkain perintö.



Työnjohdon työturvallisuuskurssi Kuusankosken tehtailla

Kurssilaisten kouluttajana toimii
turvallisuustarkastaja Harry Varhomaa



Kuusankosken tehtailla on parhaillaan menossa työnjohdon työturvallisuuskurssi, jonka on laatinut dipl.ins. Tahto Hietikko Keskinäisestä Teollisuusvakuutuksesta. Kurssi suoritetaan kirjeopiskeluna ja opetussuunnitelma käsittää viisi kirjettä. Kaikilla Kuusankosken tehtaiden palveluksessa työnjohtosemassa olevilla on tilaisuus osallistua tähän kurssiin yhtiön vastatessa siitä aiheutuvista kuluista. Jokaisessa kirjeessä on 10 kolmen kysymyksen ryhmää ja vastaukset annetaan 'rasti ruutuun' menetelmää käyttäen. Oikeat vastaukset selviävät opintokirjeistä ja työturvallisuuslaista. Vastaukset tarkastaa kurssin kouluttajana toimiva turvallisuustarkastaja Harry Varhomaa. Kurssin suorittaneille annetaan haluttaessa myös todistus. Tämä edellyttää kuitenkin kirjallisen kokeen suorittamista Teollisuusvakuutukselle.

Kurssin avajaistilaisuudet pidettiin ammattikoulun juhlasalissa lokakuun 28:ntena ja seuraavana iltana Voikkaan Mestarikerhossa. Kummassakin paikassa yleisömenestys oli hyvä ja asiaa kohtaan osoitettiin vilkasta mielenkiintoa, joten alku näyttää lupaavalta. Kurssielostuksen lisäksi tilaisuuksissa esitelmöivät fil.maisteri Håkan Simberg ja dipl.ins. Olavi Saarinen Keskinäisestä Teollisuusvakuutuksesta. Seuraavassa julkaisemme tiivistelmät näistä esitelmistä.

Fil.maist. Håkan Simberg:

Lainsäätämä työtapaturmavakuutus kustannuskysymyksenä

Maassamme sattuu vuoden aikana noin 176 000 työtapaturmaa. Luku on aivan tuore, sillä se ilmoittaa 1. 10. 1964—30. 9. 1965 vakuutusyhtiöille ja Valtion tapaturmatointilalle ilmoitettujen työtapaturmien lukumäärän. Työtapaturmien

johdosta menetettyjen työpäivien arvioimiseksi on olemassa erilaisia menetelmiä. Erään menetelmän mukaan lasketaan sen lisäksi, mitä menetetään työpäiviä työntekijän saadessa päivärahaa tai väliaikaista elinkorkoa, menetettyiksi työpäiviksi kuolemantapauksen tai pysyvän 100-prosenttisen työkyvyttömyyden osalta 7 500 päivää. Jos invaliditeettiaste on 100 prosenttia alempi, lasketaan tapaturman osalle vastaavasti pienempi määrä menetettyjä työpäiviä. Tämä laskentatapa on lähinnä tarkoitettu kuvaamaan sitä, minkä verran tapaturmista aiheutuu vakuutusyhtiöille kustannuksia. Tällä tavalla laskettuna menetetään maassamme vuoden aikana työtapaturmien takia noin 5 770 000 työpäivää.

Työtapaturmatilastoissa on tapana ilmoittaa suoritetun työn määrä vuosityöntekijöissä. Tällöin on yksi vuosityöntekijä = 300 kahdeksantuntista työpäivää.

Kymin Osakeyhtiön töissä sattuu vuoden aikana noin 2 490 työtapaturmaa. Tämä luku on vuoden 1964 aikana Teollisuusvakuutuksen korvattaviksi ilmoitettujen kaikissa Kymin Osakeyhtiön tuotantolaitoksissa sattuneiden tapaturmien lukumäärä. Lukuun sisältyvät siis Kuusankosken tehtaissa sekä Högforsin



Fil.maisteri
Håkan Simberg
esitelmöimässä
työtapaturmista
tilastojen valossa
ja vakuutus-
maksuperusteista

kaikissa tehtaissa, Hallassa, Juan-tehtaalla, Verlassa, Kissakoskella, Kouvolan Kirja- ja Kivipainossa sekä metsäosaston palveluksessa sattuneet tapaturmat. Lukuun sisältyvät myös matkalla työhön tai työstä kotiin sattuneet tapaturmat. Vastaava menetettyjen työpäivien lukumäärä on 100 800 ja vuosityöntekijäin lukumäärä 11 700. Näiden lukujen perusteella saadaan Kymin Osakeyhtiön puitteissa sattuneiden tapaturmien tiheysluvuksi 21 tapaturmaa 100 vuosityöntekijää kohti. Mainittakoon kuitenkin, että yhtiön päätehtailla Kuusankoskella tämä tiheysluku v. 1964 oli vain 12,2.

Kymin Osakeyhtiön puitteissa

kuuttaminen merkitsee periaatteessa taloudellisten menojen tasoittamista.

Keskinäinen yhtiö Teollisuusvakuutus ei suurten vakuutuksenottajien osalta suorita vakuutuksenottajien välillä korvausmenojen tasaimista. Täten jäävät siis työtaturmien aiheuttamat kustannukset pitkällä tähtäimellä työnantajain itsensä kannettaviksi. Vuotuiset vakuutusmaksut lasketaan suoritettujen palkkojen perusteella kertomalla palkkasumma ns. maksuperusteella, so. luvulla, joka ilmoittaa vakuutusmaksujen suuruuden palkkasumman tuhatta markkaa kohti. Maksuperusteen suuruus tarkiste-

hyvällä tai huonolla vuodella ei ole siis ratkaisevaa merkitystä vakuutusmaksuperusteeseen, koska maksut tasataan 5-vuotiskaudelle. Vakuutusmaksut nousevat ja laskevat näin ollen verrattain tasaisesti sen mukaan, mikä on tapaturmakorvauskustannusten yleinen kehityssuunta.

Dipl.ins. Olavi Saarinen:

Työnjohdon vastuu työtaturmissa

Tuntuu ehkä oudolta puhua työtaturmien yhteydessä vastuusta. Tapaturmahan on vahinko, joka yleensä tulee yllättäen ja odotta-



Tarkkaavaista kuulijakuntaa Voikkaan mestarikerhossa

työtaturmien kautta menetettyjen työpäivien lukumäärä vastaa 336 vuosityöntekijää. Tämä on suunnilleen Hallan sahan vuosityöntekijäin lukumäärä. Vuoden aikana menetetään siis yhtiössä yhtä paljon työtä kuin vuoden aikana tehdään Hallassa!

Työtaturmien korvaamiseksi on työnantajan tapaturmavakuutuslain määräysten mukaan otettava vakuutus vakuutuslaitoksesta. Va-

taan vuosittain Teollisuusvakuutuksen käyttämän ns. yksilöllisen maksujärjestelmän puitteissa. Tällöin vertaillaan tapaturmien viiden viimeisen vuoden aikana aiheuttamien kustannusten summaa samaan ajanjaksoon kohdistuvien vakuutusmaksujen summaan. Riippuen siitä kuinka suuri on näiden summien suhde, ns. menoprosentti, korotetaan tai alennetaan vakuutusten maksuperustetta tietyllä prosenttimäärällä, joka saadaan tätä tarkoitusta varten laaditusta taulukosta. Yhdellä ainoalla poikkeuksellisen

matta, kenenkään myötävaikuttamatta sen tapahtumiseen. Ja tapaturmien ehkäisyyn tähtäävässä toiminnassa korostetaan, että se on vapaaehtoista työtä kaikkien yhteiseksi hyödyksi. Turvallisuustyö niissä monissa muodoissa ja siinä laajuudessaan kuin sitä teollisuudessa nykyisin harjoitetaan, onkin osaksi vapaaehtoista toimintaa. Mutta johonkin rajaan asti, jota yksityistapauksissa on vaikea tarkalleen vetää, se on pakollista, lakeihin ja asetuksiin perustuvaa.

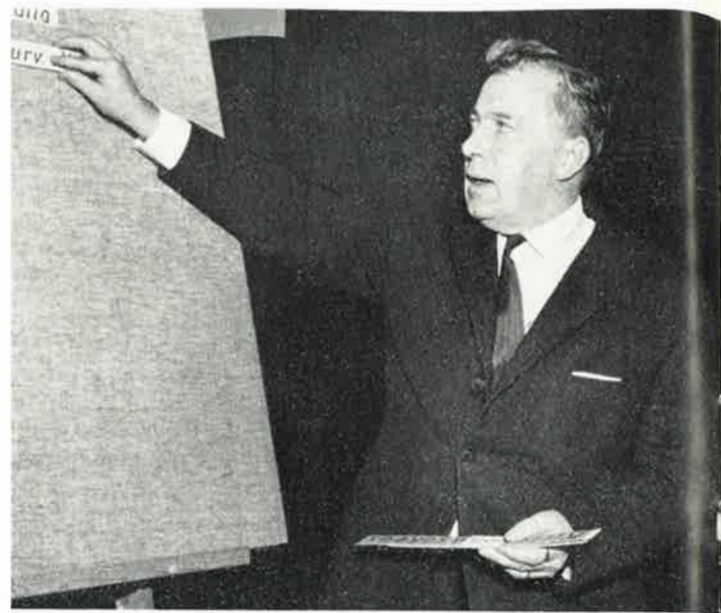
Työturvallisuuslain mukaan työn-

antaja on velvollinen ottamaan var-
teen kaiken, mikä kohtuudella on
tarpeellista työntekijän suojelemi-
seksi joutumasta työssä alttiiksi ta-
paturmille tai saamasta työn joh-
dosta haittaa terveydelleen. Tämän
yleisen säännön täydennyksenä on
työturvallisuuslaissa ja sen perus-
teella annetuissa valtioneuvoston
päätöksissä ja ministeriöiden oh-
jeissa lukuja joukko työntekijäin
suojelemiseksi annettuja määräyk-
siä. Myös rikoslaissa sekä eräissä
erikoislaeissa on mainittu erilaisia
vaaraa tuottavia laiminlyöntejä,
jotka saattavat koskea myös työ-
turvallisuutta.

Kuka saattaa joutua vastaamaan
työtapaturmaan johtaneesta laimin-
lyönnistä, riippuu tapauksen laadus-
ta ja kulloinkin vallitsevista olosuh-
teista. Yleisesti voitaneen sanoa, että
vastuu lankeaa sille henkilölle, jon-
ka tehtäviin kuuluu itsenäisesti huo-
lehtia siitä toimenpiteestä, joka on
laiminlyöty.

Jos joku henkilö tahallisesti tuot-
taa toiselle vahingon, pidämme
luonnollisena, että rikkomuksen te-
kijä saa rangaistuksen. Mutta jos
vahinko on aiheutunut laiminlyön-
nistä, siis tekemättä jättämisestä,
emme yleisen ajattelutapamme mu-

Esimiesasemassa
olevan vastuuta
työtapaturman
sattuessa esitelmöi
dipl.ins. Olavi
Saarinen



kaan ole yhtä herkkiä tuomitse-
maan syyllistä. Meidän on kuiten-
kin ymmärrettävä oikeaksi periaate,
että henkilölle, joiden toiminnasta
riippuu heidän alaistensa kanssa-
ihmisten turvallisuus, asetetaan
myös yhteiskunnan puolesta vaati-
muksia heidän työssään osoittaman-
sa huolellisuuden ja vastuuntunnon
suhteen. Oikeuskehityksestä voita-
neen sanoa, että nykyisin vaaditaan
esimiesasemassa olevilta suurempaa
huolellisuutta ja vastuuntuntoa kuin
ennen.

Selvää on kuitenkin, ettemme
tunnollisimmallakaan työturvalli-
suusmääräysten toteuttamisella voi
tehdä kaikkia teollisuuden koneita,
laitteita ja työpaikkoja täysin vaa-
rattomiksi. Sitä paitsi tiedämme,
että suojalaitteiden puuttuminen tai
riittämättömyys ovat yksinomaisten
syynä vain pieneen osaan työta-
paturmista. Ihmisen toiminnalla, hä-
nen ajattelemattomuudellaan, varo-
mattomuudellaan, tietämättömyy-
dellään, on tapaturman sattumisessa
usein ratkaiseva osuus. Siksi tapa-
turmantorjunnassa olisi tärkeintä
saada kaikki työntekijät tuntemaan
vaarat ja opettaa heidät työskente-
lemään turvallisella tavalla. Tähän-
kin on jokaisella esimiesasemassa
olevalla lakisääteinen velvoite, mut-
ta tärkeintä olisi, että hän tässä
suhteessa kuten kaikissa muissakin
työturvallisuusasioissa tuntisi mo-
raalisen vastuunsa alaisistaan, vas-
tuun kaikesta siitä, mitä alaisille
tapahtuu työpaikalla, jossa he työ-
skentelevät esimiehen määräämissä
tehtävissä ja työolosuhteissa.



Ammattikoulun juhlasalissa pidetystä
esitelmätilaisuudesta: vakava aihe —
vakavat ilmeet

Korjauspajalaisista koulutettiin työnopastajia

Tällä sivulla näemme puolisen-sataa miestä tutussa ympäristössä ammattikoulun toisen kerroksen aulassa. Heidän ilmeensä on saanut tarkkaavaisiksi Teollisuuden Työnjohto-opiston opettaja, maisteri U. Kauranne (kuva oikealla), joka parhaillaan esitelmöi työnpsykologiaa. Kuulijat ovat Kymintehtaan (kuva alinna) ja Voikkaan korjauspajalaisia. Heidät on valittu kursseille, jonka tarkoituksena on antaa heille opastusta työnohjauksessa. Tämä 10 oppituntia käsittävä kurssi

Kurssilaiset saavat kevätkaudeksi oppipojikseen ammattikoulun metallityöosaston kolmannen luokan oppilaat. Siten otetaan uutena muunnoksena käyttöön vanha koettu menetelmä 'mestari ja oppipojat'. Tai ehkä pitäisi puhua kisälleisistä. Onhan pojilla takanaan jo kahden ja puolen vuoden pituinen ammattikoulussa saatu opetus.

Ammattikoulun metallityöosaston opetussuunnitelmaa on katsottu tarpeelliseksi uusia nimenomaan sen takia, että pojat tottuisivat jo kou-

kea toteuttaa suunnitellun ohjelman mukaisesti ammattikoulun työpajoissa, koska tehdasolosuhteita ja suuria koneita ei voida siirtää kouluun. Erityisesti tästä on ollut haittaa korjausviilauskoulutukselle.



pidettiin marraskuun aikana. Muina opettajina toimivat turvallisuustarkastaja Harry Varhomaa ja dipl.ins. Vilho Annala.

luaikanaan tulevaan työympäristöönsä ja kunnossapitotöihin. On nimittäin todettu, että kolmannen luokan työnopeutusta on ollut vai-

Tähänastinen kahden viikon pituinen korjauspajaharjoittelu on osoittautunut liian lyhyeksi ja se muuttuikin nyt 16-viikkoiseksi. Kummallakin korjauspajalla on nimetty mestari ohjaamaan poikien työnopeutusta. Kymintehtaan korjauspajan koulumestarina toimii Onni Huusari ja Voikkaan Martti Kalso. Varsinaisia kouluttajia ovat edellä mainitun kurssin käyneet 'oppi-isät'. Koulutusohjelma on etukäteen tarkoin suunniteltu ja oppilaiden suorittamista töistä pidetään 'opintokirjaa'. Pojat ovat korjauspajojen töissä neljä päivää viikossa ja loput kaksi päivää ammattikoulussa teoreettista opetusta saamassa.



Kuusankosken tehtailla on oma TVH:nsa — Kymmin rakennusosaston alainen työryhmä — jonka palveluksista varmaan jokainen kuusankoskelainen ja moni paikkakunnalla kävijä pääsee osalliseksi. Hyvät lukijat, etteköhän ole samaa mieltä, kun kerromme, että tämän tieryhmän hoidossa on teitä Kuusankosken kauppala-alueella 72,5 km ja 3,5 ha paikoitusalueita, joissa on tilaa 560 autoa, 650 moottoripyörää ja mopoa sekä yli 2 000 polkupyörää varten. Teiden lisäksi kuuluvat ryhmän tehtäviin huolenpito tehdas- ja varastokentistä.

Yhtiön tieverkosto käsittää Ahlmanintien Kouvolan kaupungin rajalle, Ekholmintien pääportista Lauttakadun risteykseen, tehtaille ja varastoalueille johtavat sekä varsinaisilla tehdasalueilla olevat tiet ja lukemattoman määrän teitä ja kujia yhtiön asuntoalueilla: Kymintehtaalla Mustanvuoren, Öljymäen, Mörkölinjan tienoon ja Kotiharjun, Kuusaan puolella Koski-



Tolven lähestyessä pannaan teiden varalle aurasmerkit toivomuksin, että ne saisivat olla paikoillaan kevääseen saakka. Etualalla Paavo Raunio (vas.) ja Reino Unelius, taampana Vihtori Järvinen.

Yhtiön teistä ja paikoitusalueista pidetään hyvää huolta

puiston, osan Kirjakaupanmäkeä ja Heinosen kaupan taustaa sekä Niementien ja Voikkaalla tehtaan lähiympäristön ja Myllykallion. Viime vuosina teitä ja kenttiä on alettu päällystää. Asfalttipäällystettä on tähän mennessä valmistunut 56 500 m² ja öljysoraa 31 500 m². Sorateitä on kuitenkin vielä 56 km, joten saven ja soran levitystä, kastelua ja tienpinnan höyläystä, lanausta sekä jyräystä riittää. Tienkorjaajien on pidettävä avoimina myös ojat ja rummut. Tierumpuja on 250 ja pihateiden

rumpuja kokonaista 800. Ei myöskään öljysorapäällyys ole ikuinen, vaan sitä on jatkuvasti paikattava ja toisinaan myös uusittava. Lisäksi on pidettävä huolta liikennemerkeistä ja kalkkiviivoista. Myös yhtiön sorakuoppien valvonta ja hoito kuuluvat tieryhmälle.

Tieverkoston laajuuden ja tehtävien monitahoisuuden huomioonottaen ryhmän vahvuus — mestari ja kymmenen miestä — tuntuu odottamattoman pieneltä. Se selittyy kuitenkin sillä, että kaikki ovat kokeneita, tuntevat paikat tarkoin ja että heidän käytössään on ensiluokkaisia, tehokkaita koneita. On traktoreita, autoja, auroja, lanoja,

Routimiselle altista Ahlmanintien perustaa uusitaan

tiekarhu, jyrä, harjakone ja caterpillarkin saadaan lainaksi. Yleensäkin tiukan paikan tullen turvaudutaan joko yhtiön omien osastojen apuun tai urakoitsijoihin. Normaalin työtilanteen vallitessa tullaan toimeen omin neuvoin lukuun ottamatta kuorma-autoja, joita saadaan käyttöön tarpeen mukaan.

Tärkeä tehtävä on yhtiön sora-kuoppien valvonta ja hoito. Tieryhmä tarvitsee kohteisiinsa vuosittain n. 20 000 m³ soraa ja lisäksi hiekoitukseen n. 4 000 m³. Mutta luonnollisesti soran tarve on monin verroin suurempi. Tiemestari määrää, mistä kuopasta sora otetaan ja paikalle lähetetään kauhanosturi.

Tienkorjaajien ystävä ja vihollinen on sää. Pitkinä poutina on pöly koetettava sitoa kastelun ja suolan avulla. Sateet tekevät tien kuoppaiseksi ja aiheuttavat toisinaan myös sortumia. Jäätikkökelillä on pantava hiekkoitusautot liikkeelle ja harmillisin on tietysti lumipyry, joka pahimmillaan aivan kuin haastaa aurasmiehet kanssaan taisteluun.

Varhain talviaamuna saatamme unen läpi kuulla jonkin vempeleen pörisevän nurkissamme. Manailemme häiritsijää ja käännämme äkäi-

Tierumpua uusitaan
Savontalon
peltoaukealla



Tienvarsioiden
avaaminen
suoritetaan
koneellisesti



Tällaisella
siveltimellä
maalataan
kalkkiviivat



sesti kylkeä. Mutta jos saamme unen keskellä ajatuksen päästä kiinni, pääsemme perille rauhanhäiritsijästä. On tainnut pyryttää, koska aurasajat ovat liikkeellä. Aivan oikein. Töihin kiiruhtaessamme on tie ainakin jo sen verran avattu, ettei meidän tarvitse kinokissa harppoa. Jotkut pyrkivät kyllä moitiskelemaan, että miksei tie ole puhtaana jo reunoja myöten. Näet pienikin epäkohta tiellä saa meidät helposti ärsyyntymään ja kiukkuisimmat ovat herkkiä purkamaan liikapaineensa puhelintorveen.

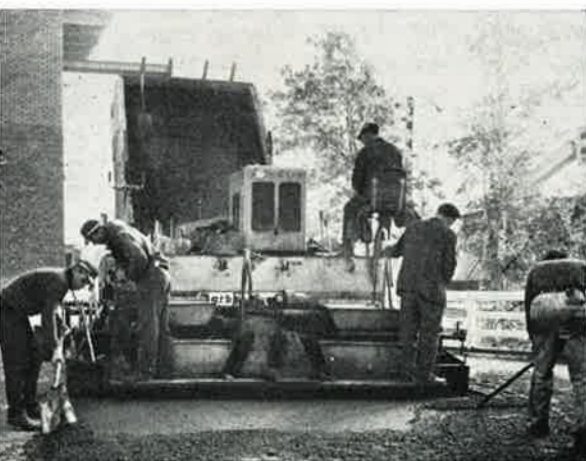
Miten sitten aurasmiehet toimivat? Ensinnäkin he seuraavat sää-

tiedotuksia tavallista valppaammin ja ovat itsekin harjaantuneet sääprofeetoiksi. Innokkain heistä kuulemma pysyy tilanteen tasalla siten, että nukkumaan mennessään työntää kätensä avoimesta ikkunasta ulos. Lumihuataleet eivät ropise kuten sadepisarot, mutta paljaalla iholla tuiskun kyllä tuntee. Tarkimmin seuraa tilannetta ryhmän johtaja ja tarvittaessa hän antaa jo siinä kello kahden kolmen maissa auraushälytyksen. Pian on teitä aukomassa kolme autoauraa ja kuusi traktoria ja nopeasti liittyy vastahyökkäykseen neljä kauhakonetta, tiehöylä ja pahimmassa tapauksessa

caterpillarkin. Autot on varustettu radiopuhelimien, joten lisämääräykset voidaan antaa ajon aikana.

Jos epäilemme, että auraajat suosivat enemmän tuota kuin tätä kulmakuntaa, erehdymme. Auraajat noudattavat ennalta laadittua tärkeysjärjestystä. Ensinnä puhdistetaan tehdasalueet ja varsinkin sellaiset kohteet, joissa lumesta koituisi haittaa tehtaiden käynnille. Sitten aurataan pää- ja sivutiet ja viimeksi pihamaat.

Tieryhmän johtaja, rakennusmestari Erkki Riipi, joka on vastannut näistä töistä jo 15 vuoden ajan, kertoi, että viime aikoina moitteet ja haukkumiset ovat vähentyneet. Suhteet kauppalan tieviranomaisiin ja TVH:hon ovat aina olleet hyvät. Alistussuhteita on useaan kertaan



muutettu. Aikanaan kuuluttiin rakennusosastoon, sitten siirryttiin talousosaston kirjoihin, edelleen kuljetusosastolle ja nyt ollaan jälleen rakennusosastolaisia. Tieryh-

Tiemestari ja tieryhmä toivovat, että paikoitusalueilla noudatettaisiin hyvää järjestystä. Ohjeet ja merkit ovat niin selvät, että niiden mukaan jokainen osaa sijoittaa autonsa



Teitä päällystetäessä joko öljysoralla tai asfaltilla on koneilla aivan ratkaiseva osuus

mälle tästä isäntien vaihtamisesta ei ole ollut mitään haittaa. Hyviä ovat kuulemma olleet kaikki ja työt on saatu järjestää varsin itsenäisesti. Konekannan täydentäminen on lisännyt työn joutumista.

Ja lopuksi toivomus lukijoille.

tai pyöränsä oikein. Mutta ei pidä hämmästyä, jos siitä huolimatta se ei joskus olekaan samalla paikalla, mihin sen on jättänyt, sillä korjaus- ja auraustöiden takia tiemiesten on toisinaan pakko tehdä lupaa kysymättä siirtoja.

Kahdet harjannostajaiset

Askettiin vietettiin sekä Kuusaan saarella että Kuusanniemiessä harjannostajaisia. Kumpikaan rakennuskohde ei ole suuruudella pilattu, mutta tulevan käyttönsä puolesta ne ovat mielenkiintoisia. Rakentamisesta on huolehtinut Kymintehaan rakennusosasto ja piirustukset ovat arkkitehti Arne Helanderin käsialaa.

Ensimmäinen kylkiäinen nousi klooritehtaan sillan puoleiseen syvennykseen. Tästä 500 m³:n suuruisesta lisärakennuksesta ei mielellään käyttäisikään nimitystä kylkiäinen, siksi hyvin se sopii tehdaskokonaisuuteen. Harjannostajais-tilaisuudessa klooritehtaan käyttöpäällikkö Krister Brommels kertoi, että uuteen rakennukseen sijoitetaan piitasasuuntaaja, joka on tilattu Norjasta. Uudella laitteella korvataan vanhat moottorigeneraattorit, joiden hyötysuhde tasasuuntaajaan verrattuna on 12 prosenttia huonompi. Voimansäätön lisäksi piitasasuuntaajan huolto on helpompi ja myös käyttövarmuus lisääntyy. Asennustöihin päästään helmi-kuun lopulla.

Sulfaattiselluloosan jätelipeästä mäntyöljyä

Kuusanniemen tehtaalla on parhaillaan menossa tehtaan valmistuksen jälkeen ensimmäinen uudisrakennus. Haihduttamon viereen aivan siihen kiinni on syystalven aikana kohonnut lähes haihduttamon korkuinen rakennus, jonka pohjamatat ovat 12x17 m. Rakennuksen tilavuus on 2 500 m³. Runko valettiin betonista, seinät muurattiin punatiilistä ja rakennus katettiin Siporex-elementeillä. Välitaso jakaa rakennuksen osittain kahteen kerrokseen.

Harjannostajaisissa, jotka pidettiin Kuusanniemen ruokalassa, tehtaan teknillinen johtaja Erkki Laasonen kertoi lähemmin uudisrakennuksen tarkoituksesta. Siihen sijoitetaan mäntyöljykeittämö, minkä avulla sulfaattilipeän suovasta tullaan ottamaan talteen öljymäiset aineet. Toistaiseksi ne poltetaan haihdutetun mustalipeän mukana. Kuten tunnettua, mäntyöljy on

sulfaattiselluloosan valmistuksen yhteydessä syntyvä arvokas sivutuote. Se valmistetaan suovasta rikkihapon avulla, jolloin saadaan raakamäntyöljyä. Tämä sisältää pääasiallisesti rasva- ja hartsihappoja sekä jonkin verran saippuoiutumattomaa ainetta. Tislatusta mäntyöljystä saadaan useita hyödyllisiä aineita, joista tunnetuin on varmaan pehmeä, kellertävä mäntysaippua. Mäntyhartsista valmistetaan varsinkin paperiteollisuuden käyttöön liimoja. Mäntyöljyä käytetään myös muovien ja väri- sekä lakkateollisuuden raaka-aineina.

Kuusanniemen tehtaalla olosuhteet mäntyöljyn talteenottamiseksi eivät ole yhtä edulliset kuin niissä sulfaattiselluloosatehtaissa, jotka käyttävät raakapuuna yksinomaan mäntyä ja joissa on vaihekeittomenetelmä. Pahin haitta aiheutuu



Dipl.ins. Krister Brommels puhumassa klooritehtaan lisärakennuksen harjannostajaisissa

Työntekijöiden kiitokset esitti luottamusmies Eino Parta

tehtaan käyttöpäällikkö Ilmari Lindberg, on suhteellisen yksinkertainen käsittäen pääasiassa säiliöitä ja pumppuja. Laitteet toimittaa Högforsin Heinolan tehdas ja asennustyöt saataneen valmiiksi maaliskuun alkuun mennessä.

Harjannostajaisissa esitti työntekijöiden kiitokset luottamusmies Edvin Oinonen.

koivulinjan jätelipeästä. Koivussakin on kyllä pihkamaisia aineita, mutta ne ovat vahamaisia ja saippuoiutumattomia. Joka tapauksessa on päädytty siihen, että näistä heikentävistä tekijöistä huolimatta Kuusanniemen tehtaallakin aletaan ottaa mäntyöljy talteen ja näin saadulle tuotteelle löytyy käyttöä jo yksistään tehtaan omassa prosessissa. Koneisto, jonka on suunnitellut

Kuusanniemen harjannostajaisissa tehtaan teknillinen johtaja Erkki Laasonen selosti mäntyöljyn valmistusta. Hänen vieressään isännöitsijä Curt Cedercreutz (oik.) ja luottamusmies Edvin Oinonen.





Kymintehtaan Mestarikerho 30-vuotias

Kymintehtaan Mestarikerho vietti 30-vuotisjuhlaansa huoneistossaan lokakuun 23 päivänä. Juhlaan osallistui lähes 200 henkeä. Kutsuvieraina nähtiin isännöitsijä Curt Cedercreutz, apulaisisännöitsijä Gustav Rosenqvist ja varatuomari Robert Brotherus puolisoineen ja useiden muiden kerhojen edustajia.

Juhlayleisön toivotti tervetulleeksi mestari Lasse Blomqvist, ja



Mestari Lasse Blomqvist toivotti juhlayleisön tervetulleeksi

kerhon puheenjohtaja Erkki Riipi esitti historiikin keskittyen etupäässä viimeisen 5-vuotiskauden toiminnan selostamiseen. Musiikki-ohjelmasta huolehtivat Kuusankosken Mieslaulu ja Kuusankosken Orkesteri, minkä lisäksi kuultiin Ilk-

ka Talven viulusooloja kanttori Tapani Rautasuon säestämänä.

Vapaan sanan aikana esittivät tervehdyksensä Voikkaan, Myllykosken, Inkeröisten, Karhulan, Sunilan, Enso-Gutzeitin Kotkan tehtaiden ja Joutsenon vastaavien kerhojen, Kuusankosken Liikemiesyhdistyksen, Kouvolan Kauppakerhon ja Kouvolan Aliupseerikerhon edustajat.

Yhtiön puolesta onnitteli 30-vuotiaasta mestarikerhoa isännöitsijä Curt Cedercreutz. Hän mainitsi, että kerhon nimeen liittyy perinteitä, jotka juontavat juurensa aivan tehtaittemme perustamisesta asti. Yhä edelleen puhumme Kymintehasta, vaikka se käsittää useita tuotantolaitoksia ja vaikka osa niistä on alueellisen Kymintehtaan ulkopuolellakin. Kerhon nimessä elää tämä kunniakas Kymintehdasperinne. Myös mestari-sana edustaa tehdasperinnettämme. Se saat-

Kymintehtaan Mestarikerhon johtokunta: vas. Keijo Vahter, Erkki Penttinen, Rauni Henttonen, Toivo Korhonen, varapuheenjohtaja Martti Saarijärvi, puheenjohtaja Erkki Riipi, sihteeri Matti Jämsén, Lasse Tuomela, rahastonhoitaja Lasse Blomqvist ja Aulis Pulkkinen.

taa kuulostaa joidenkin mielestä vanhahtavalta, mutta meidän tehdaskielellämme se on edelleen käyttökelpoinen. Mestari on insinöörin oikea käsi. Työt eivät luistaisi, eivätkä käskyt menisi perille ilman mestareita. Näin on ollut laita ennen ja näin on vielä suuremmassa



Historiikin esitti kerhon puheenjohtaja mestari Erkki Riipi

määrin nykyisin, jolloin tehdasorganisaatio on tullut entistä monimutkaisemmaksi ja spesialisoituneemmaksi. Mestari-käsitteeseen liitämme myös sellaisia ominaisuuksia kuin ammattinsa hallitseva, velvollisuudentuntoinen, arvonantoa nauttiva ja johtamistaitoinen. Samoja ominaisuuksia tarvitaan niissä lu-

30-vuotisjuhlailallisilta



kuisissa toimihenkilötehtävissä, joita suoritetaan piirustus- ja tehdaskonttoreissamme, laboratorioissamme, varastoissamme ja monissa muissa tärkeissä työpaikoissa.

Sekä tervehdyspuheessa ja historikissa todettiin, että oma kerhotalo, johon päästiin muuttamaan v. 1958, on tarjonnut kerholle erinomaiset toimintamahdollisuudet. Niitä on myös käytetty hyväksi. Erityisen suositukseksi on tullut biljardi ja biljardiotteluita järjestämällä on saatu aikaan yhteistoimintaa muiden kerhojen kanssa. Sunilan työnjohtajakerhon biljardijoukueen vieraillessa Kuusankoskella v. 1962 esitettiin ajatus Teollisuuden Biljardiliiton perustamisesta. Näin tapahtuikin jo samana vuonna. Ajatuksen isä Lasse Blomqvist on toiminut liiton puheenjohtajana ja v. 1964 Kymintehtaan Mestarikerho sai järjestääkseen mestaruuskilpailut. Kerhon hyvistä sijoituksista kertoo biljardihuoneeseen sijoitettu komea palkintokokoelma. Myös bridgeä harrastetaan innokkaasti.

Vanhan hyvän tavan mukaan retkeilyt kuuluvat kerhon ohjelmaan. Tehdaskäyntien ohella on harrastettu myös kulttuuripuolta, käyty Nurmijärvellä katsomassa Nummisuutareita ja Pyynikillä Tuntemantonta sotilasta. Kirjasto on v:sta 1959 alkaen karttunut 500:lla teoksella ja lainausten määrä nousee vuosittain yli puolentoista tuhannen.

Juhlia ja illanviettoja järjestetään ahkeraan. Jokavuotisia tilaisuuksia ovat uudenvuoden ja vapun vastaanottajaiset, laskiaistanssit, syysnaamiaiset ja pikkujoulujuhla. Niin ikään syksyisin järjestetään hengellinen tilaisuus, johon seurakunnan papisto osallistuu. Voikkaan Mestarikerhon kanssa on kilpailtu paremmuudesta hiihdossa ja yhdessä toimeenpantiin suuren suosion saavuttanut liikennekilpailu.

Naisten osuus on ollut kauniin kiitoksen arvoinen. He ovat järjestäneet retkiä, auttaneet juhlien järjestelyissä ja monella muulla tavoin. Television hankintaa avusti naisten kerho huomattavalla rahalahjoituksella.

V:sta 1960 puheenjohtajina ovat toimineet Martti Saarijärvi, Pauli Kaipia ja nykyisin Erkki Riipi ja sihteerinä Oiva Käki, Keijo Vahter ja nykyisin Matti Jämsén.

Päätehtaiden teollisuustoimihenkilöiden yhdistyksellä 20-vuotisjuhla

Myös Kuusankosken tehtaiden teollisuustoimihenkilöillä on oma yhdistyksensä, joka perustettiin kaksikymmentä vuotta sitten sodanjälkeisissä ahtaissa ja epävarmoissa oloissa. Yhdistys hyväksyi tarkoituksiperikseen koota yhteistoimintaan kaikki Kuusankosken tehtaiden piirissä työskentelevät teol-

lisuustoimihenkilöliittoon ja on osallistunut aktiivisesti sen hallintoon. Yhdistys onkin saanut tunnustuksena liiton kunniakirjan ja puheenjohtaja Toivo Korhoselle on myönnetty liiton kunniamerkki.

Virallisten kokousten ja esitelmätilaisuuksien lisäksi yhdistys on järjestänyt illanviettoja, juhlia ja



lisuusvirkailijat, edistää jäsentensä niin henkistä kuin aineellista hyvinvointia sekä toimia hyvän sovun säilyttämiseksi työnantajan ja yhdistyksen välillä ja valvoa sopivien tavoin jäsentensä etuja.

Innokkaimmin oli yhdistystä perustamassa varastoekspeditööri Aku Widgren Voikkaalta ja hänet valittiinkin ensimmäiseksi puheenjohtajaksi. Hänen lisäksi ensimmäiseen johtokuntaan kuuluivat Joonas Myyrä, Irma Dahlberg, Ester Virtanen, Christian Nyberg ja Toivo Korhonen, varajäseninä Unto Kantola ja Stefan Minin. Pisimmän aikaa, lähes 10 vuotta, on yhdistyksen puheenjohtajana toiminut nykyinen puheenjohtaja varastohoitaja Toivo Korhonen. Sihteerin tehtävät olivat 12 vuoden ajan varastoekspeditööri Reino Helénin huolena. Yhdistyksen jäsenmäärä on vaihdellut 87:stä 147:ään. Yhdistys kuuluu jäsenenä Suomen Teolli-

Yhdistyksen johtokunta: vas. Maila Valsti, Ester Mäkinen, sihteeri Maire Leivo, puheenjohtaja Toivo Korhonen, Reino Helén, Marjatta Laukkola ja varapuheenjohtaja Timo Kuusisto. Kuvasta puuttuu Heikki Lundberg.

opintoretkiä. Usein on myös toimittu isäntinä muiden vastaavien yhdistysten vieraillessa Kuusankoskella. Yhtiö on aina suhtautunut suopeasti yhdistystä kohtaan. Myös neuvottelut yhtiön kanssa ovat sujuneet asiallisessa ja rakentavassa hengessä, ilmenee yhdistyksen 20-vuotiskatsauksessa.

Yhdistys vietti 20-vuotisjuhlaansa 2. 11. Päivällä lähetystö kävi laskemassa seppeleen yhdistyksen perustajajäsenen ja ensimmäisen puheenjohtajan Aku Widgrenin haudalle. Iltajuhlassa Kymen-Pirtissä nähtiin kutsuvieraina Suomen Teollisuustoimihenkilöliiton puheenjohtaja

Jatkoa sivulla 21



Sosiaalilautakunnan puheenjohtaja Juho Lanto on Kuusankosken kunnallisen elämän ansioituneimpia luottamusmiehiä

Ennätysmaratoonari kunnallisen huoltotoimen alalla

Ajallemme ominaisesta urheilumaisesta ajattelutavasta johtuu, että nykyisin puhutaan muillakin areenoilla kuin kilpapakentillä saavutetuista ennätyksistä. Esittelemme lukijoillemme tuollaisen tavallisuudesta poikkeavan ennätysmiehen. Jos etsisimme hänelle vertailukoh-
taa urheilun alalta, tulisi lähinnä mieleen pitkän matkan maratoonari, jonka kilpataival on 42 km ja rupeamat päälle. Juho Lanto, kertomuksemme sankari, on toiminut vuosissa mitattuna maratonmatkan Kuusankosken huoltotoimen johtavana luottamusmiehenä. Eikä hän ole vielä edes pahemmin hengästynyt, vaan jatkaa yhä tätä vaativaa ja vastuunalaista tehtäväänsä 75:stä ikävuodestaan huolimatta.

Maamme kunnallisen toiminnan piiristä löydämme kyllä kansalaisia, jotka ovat saavuttaneet paikkakunnallaan sellaisen arvonannon, että heille on vuosikymmenestä toiseen uskottu keskeisiä luottamustoimia. Epäilemme kuitenkin, että sosiaalisen huollon alalla olisi toista Juho Lanton 42:een vuoteen yltävää, joten voimme pitää sitä ainakin epävirallisena Suomen ennätyksenä.

Näinä Juho Lanton vuosikymmeninä kunnallinen sosiaalihuolto on kokenut suuria muutoksia ja edistynyt pitkin harppauksin. Se kuvastuu jo lautakunnan nimen vaihtumisistakin. Kun Juho Lantosta v. 1923 tuli puheenjohtaja, oli lautakunnan nimenä vaivashoitohallitus. Sitten siitä tuli köyhäinhuoltolauta-

kunta, sen jälkeen huoltolautakunta ja vihdoon 1960-luvulla sosiaalilautakunta. Nuo nimenvaihdokset eivät ole jääneet vain lakitekstin ilmauksiksi, vaan samalla yleisessä ajattelutavassa on tapahtunut perusteellinen muutos.

Mutta miten on mahdollista, että Juho Lanto on voinut hoitaa tätä raskasta tehtävää näin kauan. Tietenkin edellytyksenä on ollut se, että hän tuli valituksi siihen jo nuorena ja myös se, että hän on sielun ja ruumiin voimiltaan pysynyt poikkeuksellisen virkeänä. Hänen kykynsä, kokemukseensa ja harkintaansa on myös luotettu. Muutoinhan olisi vaihdettu miestä, kuten demokratiaan perustuvan kunnalliselämän pelisäännöt edellyttävät.

Juho Lanton kohdalla tekisikin mieli asettaa kysymys toisin. Miten hän on jaksanut näin kauan vastata tällaisesta työstä, jossa hän on joutunut jopa päivittäin tekemisiin hädän, puutteen ja yleensä elämän ankean puolen kanssa. Tietysti on ollut ilonkin hetkiä, mutta useimmin ihmiset ovat tulleet hänen luokseen suruineen ja murheineen.

Sanoisimme, että Juho Lanton voimana, eräänlaisena henkisenä selkärankana, on ollut hänen sosiaalisesti valveutunut elämäntutkimuksensa, joka muovautui jo lapsuus- ja nuorukaisiässä. Hän oli kyläräättälin poika. Isältä ei työ loppunut, mutta kun lapsia oli yhdeksän, oli jokaisen jo varhain käytävä työhön käsiksi. 9-vuotiaana Juho-poika otti ensimmäisen paimenen pestin, kun emäntä lupasi hänelle palkaksi saappaat. Neljänä kesänä hän paimensi karjaa ja kävi talvisin koulua. Koulun päätyttyä hän lyöttäytyi erään vanhan miehen apulaiseksi ja yhdessä he kesäisin kalastivat ja ravustivat ja olivat talvisin tukkimetsässä. Näin hän oppi tuntemaan paitsi syntymäpitäjänsä Heinolan maalaiskun-

nan myös lähitienoot. Elämä oli köyhää ja jokaisen oli kovasti ponnistettava elantonsa hankkimiseksi.

15-vuotiaana alkoi Juho Lanton renkikausi. Hän teki pestin Asikkalaan, jossa joutui tekemisiin myös työväenliikkeen kanssa. Uudet aatteet tekivät tuloaan ja ne temposivat pojan mukaansa. Alaikäisenä hän ei kylläkään päässyt työväenyhdistyksen jäseneksi, mutta toimi juoksupoikana jaellen lento-lehtisiä ja kokouskutsuja. Tuolloin suurlakon aattona aatteet olivat vielä niin selkiytymättömiä, että talollisetkin olivat perustamassa työväenyhdistystä ja antoivat tupansa kokousten pitoa varten. Kun kuitenkin eräs lahtelainen naisagitaattori alkoi vaatia kahdeksan tunnin työpäivää, huusivat isännät, että tulepas tyttö meidän pellolle kyn-tämään, niin saat nähdä, minkä verran saat vakoa syntymään niin lyhyessä ajassa. Siihen loppui isäntien myötätunto työväenliikettä kohtaan. Ja mitä reingin enempää kuin piiankaan tuli huolehtia asioistaan, kun isäntä ja emäntä tekivät sen heidän puolestaan. Mentiin töihin kun määrättiin, tultiin syömään kun kutsuttiin ja pantiin maata kun käskettiin.

Kokeiltuaan välillä tukkilaisen ammattia Juho Lanton tie johti rullatehtaaseen. Hänestä tuli tehtaan työmies. Hän otti innokkaasti osaa yhdistystoimintaan, luki vapaa-aikanaan ahkerasti ja alkoi esittää omia mielipiteitään kokouksissa ja sanomalehdissäkin. Erityisen läheiseksi hänelle tuli sosiaalidemokraattinen nuorisoliitto. Sen piirissä hänen periaatteensa lujittuivat. Sellaiset aatteet kuin sosiaalinen oikeudenmukaisuus, raittiit elämäntavat ja väkivallan karttaminen uudistuksia ajettaessa tulivat hänen johtotähdikseen. Ehdottomasta raittiudesta hän on aina pitänyt kiinni, mutta luopui kylläkin aktiivisesta raittiustyöstä kiel-

tolain kaaduttua. Veljessodan pyörteissä hän vältti aseeseen tarttumisensa liittymällä sanitääriosastoon.

Kun rullatehtaalla menivät asiat huonosti, saapui Juho Lanto v. 1917 Kuusankoskelle töitä etsimään. Monet hänen tuttavistaan olivat ennen häntä muuttaneet tänne ja heidän kotipuoleen lähettämistään kirjeistä saattoi päätellä, että olot siellä tehtailla taisivat olla paremmat kuin köyhässä Itä-Hämeessä. Niin päätti Juho Lantokin yrittää. Hän asteli Kymin paperitehtaaseen ja kysyi mestari Erolinilta töitä. Tämä ottikin hänet hollanterimieheksi viidennelle paperikoneelle. Kun vuoden 1918 surkeat tapahtumat pysäyttivät tehtaas ja väkivalta sai yliotteen, palasi Lanto takaisin kotipuoleen Heinolaan ja työskenteli kesän laivassa lämmittäjänä eli kekälemestarina. Vuoden päästä hän oli kuitenkin jälleen Erolinin puheilla, joka määräsi hänet rotatiokoneelle. Vuorotyö ei kuitenkaan hänelle sopinut ja myös lääkäri suositteli ulkotöitä. Mutta Ramsay oli toista mieltä. "Mistä minä noin vain saan miehiä, jotka osaavat viedä paperin läpi." Viimein hänelle myönnettiin väliaikainen lupa vaihtaa työpaikkaa. Sähkömestari Virta otti hänet sähkö-

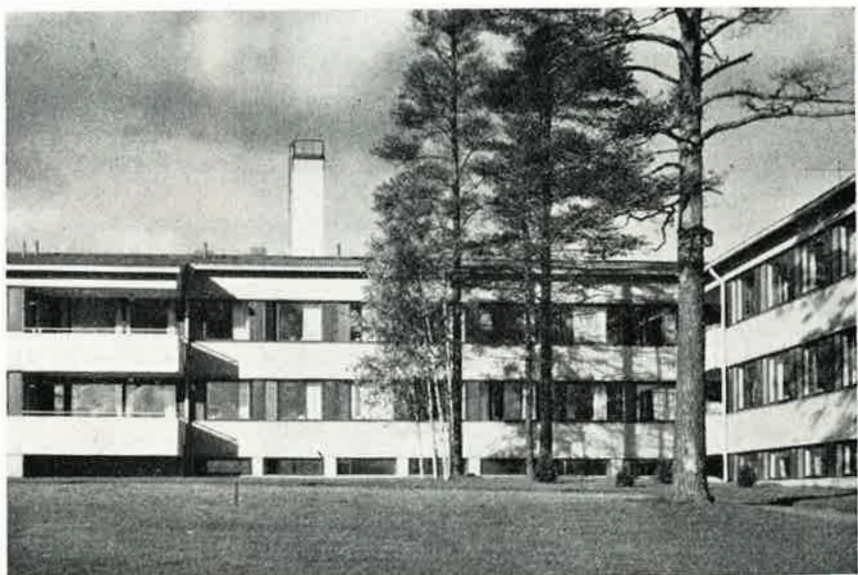
osastolle, jossa hän sitten suorittikin pitkän palveluksen. Hänestä tuli linjamies ja siinä hommassa hän sai tohtori Bernerin määräämää raitista ilmaa. Kun hän oli kevyt mies, kävi sähköpölvääseen kiipeäminen häneltä ketterästi. Iän karttuessa hän siirtyi mittarinlukijaksi ja hoiti samalla ulkovalaistuksen sekä muuntajien tarkastuksen.

Työssään Juho Lanto oppi tuntemaan Kuusankosken joka kolkan ja huoltotyössään hän perehtyi ihmisiin ja heidän vaikeuksiinsa. Ennen puheenjohtajaksi tuloaan hän oli toiminut jo vaivashoidon piirimiehenä. Asiakkaista ei ollut puutetta. Kuusankosken kunnan perustamisen aikoihin olot olivat kurjat. Avustettavia oli paljon ja järjestelmällinen huoltotoimi otti vasta ensiaskeleitaan. Juho Lanto jakoi avustuksia kotonaan ja toisinaan saattoi oven takana olla pitkä jono pyrkimässä hänen puheilleen.

Kunnan ensimmäisiä toimenpiteitä oli kunnalliskodin rakentaminen. Töyrylän tilan vanhan riihen paikalle kohosi jo v. 1923 kartano-

Jatkoa sivulla 19

Osa uutta vanhainkotiä kuvattuna puiston puolelta.





Kuusankosken uusi vanhainkoti

Kuusankosken vanha ja uusi kunnalliskoti, jotka sijaitsevat vierekkäin — pieneltä osalta aivan kylki kyljekkäin — edustavat sekä arkkitehtoonisesti että asukkaiden mukavuutta ja hoitoa ajatellen kahta erilaista näkemystä. Vanha rakennus uhkeine 4-lapekattoineen on kerrassaan komea. Kun sitä katselee etäämpää Keltin peltoaukeiden takaa, näyttää se kartanolta, joka hallitsee laajaa viljelyslakeutta. Uusi osa sen sijaan painautuu maastoon, haaraantuu sinne tänne ja jää 17 200:sta m²:stään huolimatta alakynteen vanhan rinnalla. Mutta lähempi tarkastelu osoittaa

myös uuden puolen arkkitehtooniset ansiot. Se herättää vaikutelman tasapainoisuudesta ja tarkoituksenmukaisuudesta. Se saa valoa ja varmaan sen sisäpuolella on viihtyisää.

Vanhainkodin keskeisin huone on kaunis ja tilava aula

Kunnalliskodin johtajatar Olli Kahelin ja johtokunnan sihteeri Heikki Helminen neuvottelemassa



kaduttava ulkokuoren perusteella.

Kun käymme uuden vanhainkodin pääovesta sisään halliin, huomaamme johtopäätöksemme oikeaksi. Ensivaikutelma on ennen kaikkea viihtyisä. Halli on avara, toinen pitkä sivu kokonaan ikkunaa, kauniita huonekaluryhmiä ja kukkia kaikkialla. Edustavuutensa puolesta se voisi olla suuren ensimmäisen luokan hotellin aula, mutta tämä on kuitenkin kodikkaampi.

Suuren aulan lisäksi jokaisessa siivessä on viihtyisiä seurustelutiloja



Kenties sen saavat aikaan myös talon asukkaat, joita on kokoontunut sinne toisilleen seuraa pitämään. Tuskinpa kauppalastamme löytää montakaan yhtä viihtyisää seuras-



telutilaa ja juhlapaikaksi sopivaa salia.

Tutustuessamme varsinaisiin asunto-osastoihin huomaamme, että arkkitehti on koettanut vähentää laitospaisuuden tunnun niin vähäiseksi kuin mahdollista. Asuinhuoneet sijaitsevat kahdessa kerroksessa ja ryhmiteltynä kolmeen siipeen. Kunkin siiven asuinkerroksessa on kauniisti kalustettuja seurustelutiloja — yksi seurusteluhuone kymmentä asukasta kohti — ja keittiö asukkaiden omaa käyttöä varten. Vaihtelua tarjoavat lisäksi parvekkeet, kukat ja seinille sijoitetut arvokkaat taideteokset.



Huonetiloja on uudessa osassa sataa asukasta varten. Yhden hengen huoneen pinta-ala on 12,5 m² ja kahden hengen 20,5 m². Edellisiä on 72 ja jälkimmäisiä 14. Huoneet on kalustettu tarkoituksenmukaisesti tinkimättä kuitenkaan kodikkuudesta. Pohjakerroksessa sijaitsevat sauna, varastot, lämpökeskus, väestösuojat, askartelutilat ja kuntouttamishuoneet. Vaikuttaa siltä kuin tästä talosta ei olisi unohdettu mitään.

Hyvän ratkaisun aikaansaamiseen vaikutti kauppalan asianomaisten elimien perusteellinen paneutuminen tähän vaativaan rakennustehtävään sekä kokeneen arkkitehdin saaminen talon suunnittelijaksi. Työ annettiin kutsukilpailun perusteella arkkitehti Sakari Siito-

80-vuotias Alina Ylen jätti voimiansa vähetessä Mattilassa sijaitsevan mökkinsä kylmilleen ja muutti vanhainkodin hoiviin

Kanttiinissa käy hyvin kauppa ja voitto käytetään omiin virkistys- ja viihdytystarkoituksiin

selle, joka ratkaisikin vaativan tehtävän erittäin onnistuneella tavalla. Sen suorittamista vaikeutti luonnollisesti se, että uusi osa oli sopivasti kytkettävä vanhaan päärakenukseen, jossa sijaitsee edelleen

Kunnalliskodin johtokunnan nykyinen puheenjohtaja Antti Nurminen kokeilemassa talon kuntouttamisvälineitä ja samalla myös kohentamassa omaa kuntoa



Vaikean sairauden takia vanhainkotiin joutunut yhtiöläinen Tauno Laatu hoitelee päivät pitkät laitoksen puhelinkeskusta

keittiö ja jota jonkin verran käytetään vielä asuntolanakin.



Kuusankosken kunnalliskodista ei uuden osan valmistuttua ole puutunut vieraita. Paitsi tavanomaisia ja toivottuja käyntejä vanhusten ja muiden hoidokkien luona on tultu katsomaan itse taloa. Tutustumiskäyntejä on tehty kaukaakin. On käyty hakemassa oppia, sillä hyvän vanhainkodin aikaansaaminen kohtuullisilla kustannuksilla vaatii huolellista suunnittelua.



Högforsin myyntiosastolla edustava näyttelyauto

Högforsin Tehtaan myyntiosasto on saanut perävaunullisen näyttely-auton, jonka ensiesiintyminen oli elokuussa Laurilan maatalousnäyttelyssä Keski-Pohjanmaalla. Sen jälkeen auto suuntasi matkansa Lappiin Muonioon ja Utsjoelle saakka ja takaisin tultaessa kierrehti Kainuun. Lokakuun loppuun mennessä näyttelyauto oli vierailut 80 paikkakunnalla, etupäässä kirkonkylissä ja asutustaajamissa, mutta tietenkin myös kaupungeissa ja

kauppaloissa. Niinpä oli näyttelytilaisuuksia pidetty Kemissä, Torniossa, Rovaniemellä, Kajaanissa ja Oulussa.

Lehtemme edustaja tapasi Högforsin pyörien päälle asetetun erinomaisen näyttelyn eräänä lauantaina Heinolan torilla. Näkyvät Högfors-tunnukset ja tuotteiden kuvat auton kupeissa sekä perässä tekivät heti selväksi, millä asioilla liikutaan. Perävaunun 2-puolinen ovi oli avoinna ja houkutteli astumaan si-

Högfors-tuotteita ja -neuvontaa pyörien päällä

sälle. Jotkut kurkistelivat vain uteliaisuuttaan, mutta monet tulivat tosi mielessä. Omakotitalon raken-



Kuusaalainen Jukka Lahtinen on siirtynyt högforsilaiseksi ja ajaa näyttelyautoa ristiin rastiin Suomenmaata

Kiertävän näyttelyn 'komissaari' rakennusmestari Kenneth Schröder (vas. alakuvassa oikealla) puhumassa näyttelyvieraille hänelle tutuksi käyneestä aiheesta keskuslämmityskattilasta

Högforsin paineputkia ja muita vesijohtotalan artikkeleita tutkitaan



taminen oli suunnitteluvaiheessa tai uunilämmitys oli päätetty muuttaa keskuslämmitykseksi. Siksi käytettiin tilaisuutta hyväksi, kysyttiin ammattimieheltä neuvoja ja samalla nähtiin itse tuotteita. Eikä yksistään päältä päin, vaan havainnollisten poikkileikkausten avulla päästiin kurkistamaan myös sisälle ja siten Karkki Mixin, Karkki Maxin ja Efektan toimintaperiaatteet ja hyötysuhteet selvisivät käden käänteessä. Opittiin, ettei keskuslämmitysjärjestelmää kannata enää rakentaa luonnollisen kierroksen varaan, vaan lämpöjohtopumpun avulla päästään parempaan ja huokeampaan ratkaisuun. Saatiin hyviä neuvoja lämpöpattereista, niiden valinnasta ja sijoituksesta, kylpyammeista ja muista saniteettialan varusteista ja kaikista niistä tuotteista, joiden avulla Högfors auttaa rakentajaa tekemään keittiöstä perheenemännän todellisen toivekeittiön. Kotilukemiseksi saatiin erinomainen opasvihkonen 'Högfors ja oman kodin rakentaja' ja muita esittelylehtisiä.

Näyttelyautoa kohtaan eivät ole tunteneet mielenkiintoa ainoastaan omakotirakentajat, vaan myös alan ammattimiehet, suunnittelijat, kuntien rakennustoimistojen virkamiehet, rakennustoiminnan rahoittajat ja jälleenmyyjät. Näyttelyaineisto ei rajoitu yksinomaan omakotirakennustoimintaan, vaan mukana on myös Högforsin paineputkia ja vesijohtoalaan liittyviä muita artikkeleita.

Kauppoja ei kuitenkaan ole näyttelytilaisuuksissa syntynyt. Ei siksi, etteikö halukkaita ostajia olisi ollut, vaan yksinkertaisesti siitä syystä, että tarkoitus on yksinomaan esitellä Högfors-tuotteita ja antaa monipuolinen kuva Högforsin suorittamasta työstä lämpö- ja saniteettialalla. Ostot suoritetaan rautakaupoista ja muista vesi- ja lämpöalan tarvikkeita myyvistä liikkeistä.

Jatkoa sivulta 15

mainen kunnalliskoti, johon voitiin sijoittaa sata hoidokkia. Epäkäytännöllinen talosta tuli, mutta näköä siitä ei puuttunut. Sitten kunnalliskodin tilaa suurennettiin maaostojen kautta ja se tarjosi monelle myös työpaikan. Entä nyt. Vanha kunnalliskoti on saanut monellempiin päätyihinsä lisärakennuksia, ensin sairasosaston ja nyt viimeksi 100-paikkaisen uuden kunnalliskodin. Tuskinpa erehdymme, kun sanomme, että eniten näistä sosiaalisista uudistuksista on iloinut Juho Lanto.

Lastentalon saaminen oli yhtä tarpeen vaatima, sillä paikkakunnalla oli 300 sotaorpoa. Pilkanmaasta ostettiin talo tähän tarkoitukseen ja Mattilasta iso tuparakennus, joka jaettiin lautaseinillä kar-

sinoihin. Sitten uuden lastenkodin valmistuttua Mattilaan saatiin lasten sosiaalihuolto ajanmukaisemmaksi.

Kun alkuaajan vaikeuksista alettiin päästä, tulivat pulavuodet ja työttömien luku nousi pahimmillaan tuhanteen. Joukossa oli tietysti sellaisiakin, joille ei ollut työ enenkään maittanut, mutta nämä olivat nyt huoltolakikirja kädessä vaatimassa Juho Lantolta avustusta. Mutta tämäpä vastasi, että on hänkin lakipykälät lukenut ja pani samean veden kalastajat lujille.

Kolmannen vaikean kauden aiheuttivat viime sodat, mutta tällöin sosiaalinen huoltotyö oli jo melkoisen kehittynyt ja paikkakunnalla toimi virallisen huoltotoimen apuna Vapaan Huollon Keskus, sekin Juho Lanton johtamana.



Kolme voittoa kotiin

Kas siinä aihetta pieneen juhlintaan kahvipöydän ääressä. Voittajat ovat Kymin korjauspajan lentopallon harrastajia. Innostusta ilmeni siinä määrin, että Kuusaan Ladun lentopalloluulaakiin, jossa oli mukana 42 joukkuetta, päätettiin osallistua kolmella joukkueella. Se ei ollutkaan turhaa leventelyä, sillä jokainen joukkue pääsi sarjassaan ensimmäiseksi ja voitot A-sarjassa, C-sarjassa ja ikämiessarjassa olivat Kymin korjauspajan heiniä. Tehdasruokalassa pidetyssä urheilujuhlassa korjauspajan päällikkö Allan

Aalto piti lentopalloilijoille puheen kiittäen heitä erinomaisista suorituksista. Työnjohtaja Esko Mattila esitti puolestaan pelaajien kiitokset. Tulokseen ovat osaltaan vaikuttaneet hyvät harjoittelumahdollisuudet, kuten puhuja totesi.

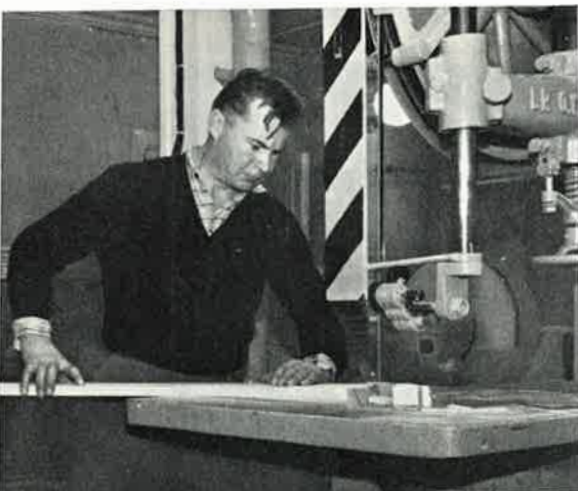
Kymin korjauspajan käytössä on kaksi harjoituskenttää, toinen Kymin tehtaalla puolella korjauspajan vieressä ja toinen Kuusaan saarella. Ne ovat kesäisin ahkerassa käytössä ja harjoittelu on ollut tuloksellista, kuten palkintosaalessa osoittaa. Erityisesti putki- ja levypaja on ollut se paikka, josta lentopallonnostus on saanut innokkaimmat kannattajansa ja innostajansa.

Voikkaalaiset saivat askartelupajan

Voikkaalaisten miesten pitkäaikainen toive on täyttynyt. Heillä on nyt oma askartelupaja. Se on saanut tyyssijan Yrjönojaalla, rakennuksessa, jonka seinien sisällä aina hyvät harrastukset ovat viihtyneet. Nyt siitä on tullut 100-prosenttinen askartelutalo. Naisten puolella paukkuvat pirrat ja miesten puolella purevat verstaskoneiden terät puuta ja kaikuvat vasaran naputukset.

Kun illalla pistäytyy tässä askartelupajassa, on tunnelma samanlainen kuin kovan tilauspaineen alaisessa puusepänverstaassa, jossa paiskitaan töitä urakalla. Verstaan koneet ovat esittelemisen arvoisia.

Mestari Veikko Mönkkönen (vas.) ja Matti Lahti puutarhatuolin käsinojan asentoa riittailemassa



On oiko- ja tasohöylä, vannesaha, yhdistetty sirkkeli ja porakone sekä santaaja. Tietysti myös asiaankuuluvat höyläpenkit ja käsityökalut. Kyllä niillä kelpaa koettaa taitoaan ja tyydyttää askartelunhalujaan.

Ja harrastusta tuntuu olevan.

Käsi vakaana ja silmä tarkkana työskentelee Vilho Simola vannesahan parissa

Aatu Nevalainen tekemässä tapitusta

Seppo Suurnuujan kaappi on edistynyt maalausvaiheeseen



Kun askartelupaja marraskuun puolivälissä avattiin, oli ilmoittautuneita 101, joista 85 voitiin ottaa ja loput ohjattiin Kymintehtaan askartelupajaan. Kukin saa työskennellä neljä tuntia viikossa ja tätä oikeutta myös käytetään hyväksi. Ohjaajina toimivat vuoroviikoin puusepänverstaan mestari Veikko Mönkkönen ja rakennusmestari Samuli Vahter. Talon puolesta pidetään työkalut kunnossa ja hankitaan tarvikkeet, joista asianomaiset suorittavat käyvän maksun. Myös pieni tuntimaksu peritään.

Askartelun tuloksena syntyy esineitä monenlaisia: keittiöpöytiä, seinähyllyjä, sänkyjä, kampauspöytiä ja monenlaista muuta täydennystä kodin kalustoon. Jotkut omakotirakentajat tekevät ikkunankehyskiä ja kellarikerroksen ovia. Verstaassa on myös paikka kahta veneentekijää varten. Pian siellä syntyy tavallisia soutuveneitä ja moottorikiitäjiä. Kanootin rakentaminen on myös monen haaveena. Voikkaalaisethan ovat vesillä eläjiä. Tavallisesti suunnitelmat ovat valmiit askartelupajaan tullessa, mutta onpa sellaisiakin, joilla ei ole tullessaan muuta kuin palava halu saada syntymään omin käsin jotakin näkyvää. Mutta ei hätää, kyllä ohjaajan kanssa neuvoteltaessa työohjelma keksitään.

Kerman kanssa vai ilman

Ei ole vielä kovin kauan siitä, kun kerman käyttö kahvin kanssa oli aivan itsestään selvä asia. Vähitellen alkoi kuitenkin ilmestyä yhä useampia, jotka erikoisuuden tavoittelussa tai lihomisen pelossa nauttivat kahvikupposensa ilman kermää. Monelle juurtui tämä tapa sotavuosien aikana. Silloinhan ei yksinkertaisesti kermatilkkaa ollut saatavissa. Nykyisin ei ole harvinaista, että suurestakin kahviseuraa kaikki juovat kahvinsa mustana.

Mustan kahvin paremmuutta on perusteltu milloin minkinlaisilla käsityksillä. Useimmat ovat aivan mielikuvituksen tuotetta. Ehkä yleisin ja omalaatuisin oli takavuosina kuultu käsitys, että kermää kahviin lisättäessä syntyisi pieniä määriä sinihappoa — tunnetusti erittäin vaarallista hermomyrkyä. Nykyisin ollaan tutkimusten perusteella täysin selvillä, mitä tapahtuu, kun kermää lisätään kuumaan kahviin.

Kumpi on sitten terveellisempää elimistölle, musta- vai kermakahvi? Kahvi on sinänsä melko hapan juoma. Riippuen valmistustavoista vaihtelee kahvin pH 4,5—4,9 välillä. Kauan keitetty ja sumpia sisältävä kahvi on vieläkin happamampaa, kun taas esim. suodatinkahvin pH on jopa 5:n yläpuolella. (Neutraalia osoittava pH-arvohan on 7.) Lisäksi kahvilla on selvä taipumus

kiihottaa vatsahappojen muodostumista, joten sen mahalaukussa aiheuttama happamuuden lisäys on yhteisvaikutuksiltaan huomattava. Tämän ovat varmaan useimmat omakohtaisesti kokeneet: runsaan kahvinjuonnin jälkeen tulee närästystä ja ilkeän 'hapan olo'.

Kahvin happamuutta voidaan kerman käytöllä huomattavasti vähentää. Kerman valkuaisaineet neutralisoivat osan kahvin parkkihapoista, joten tilkkanen kermää kahvissa muuttaa sen pH-arvoa 5,2—5,5:een. Kerman valkuaiset ja rasva pehmentävät kahvin ärsyttävää vaikutusta mahan limakalvoihin — ainakin sellaisilla henkilöillä, joilla on ennestään taipumusta liika-happoisuuteen.

Kahvin aromiin ei kermatilkkaan lisäys vaikuta mitään. Kahvikupista nousee nenäämme yhtä herkullinen tuoksu kuin mustasta kahvistakin. Kahvin makuun vaikuttavat kerman valkuaiset, rasva sekä maitosokeri. Erityisesti rasva antaa täyteläisen lisämaun. Tämän huomaa siitäkin, ettei maidon lisääminen kahviin anna samaa tulosta kuin kermä. Sen sijaan kerman puuttuessa voi voinokareella hyvin korvata vahingon esim. retkillä, mikäli ei halua tyytyä mustaan kahviin. Koettakaapa.

Myös kermassa tapahtuu muutoksia, kun sitä lisätään kuumaan kahvin sekaan. Monet valkuaisaineet ovat niin lämpöherkkiä, että saostuvat n. 70 asteessa. Kermassa on tällaisia aineita vain vähän. Kerman sisältämät kivennäisaineet saattavat myös reagoida kahvin keittoveden mineraaliaineen kanssa.



Tällöin voi muodostua hiutaleita ikään kuin kerma olisi hapanta, vaikkei se sitä olisikaan. Huonosta juomavedestä ja likaisesta kahvipannusta ei saa parhaimmallaakaan kahvilaadulla hyvää kahvia.

Edellisen perusteella voimme päätellä, että loppujen lopuksi on aivan makuasia, juoko kahvinsa mustana tai kerman kanssa. Jos terveellisyyteen kiinnitetään huomiota, kallistuu vaaka normaali- ja liika-happoisilla kermakahvin puolelle. Vähähappoisille ja mahdollisesti sappivaivaisille voi musta suodatinkahvi soveltua paremmin. Kokenut kaikki tietää, vaivainen kaikki kokee, pätee hyvin tässäkin tapauksessa.

Mitä tulee kahviin lisätyn kermatilkkan lihottavuuteen, on sitä turha pelätä, sillä tässä määrässä on kaloreita korkeintaan viidestä kymmenen.

Jatkoa sivulta 13

taja, konttoripäällikkö Esa Suomela, varapuheenjohtaja, toimistopäällikkö Arne Kauppi sekä toiminnanjohtaja, maisteri Yrjö Raita ja Kymmin Osakeyhtiön edustajina yhtiön hallinnollinen päällikkö varatuomari L. Räihä ja apulaiskonttoripäällikkö maisteri Yngve Sundman.

Kymmin Osakeyhtiön onnittelut esitti varatuomari L. Räihä. Hän mainitsi, että teollisuusyritysten piirissä toimistotyö on suuresti lisääntynyt ja monimutkaistunut. Toimistotyöltä vaaditaan suurta tark-

kuutta ja aineisto on oltava nopeasti käytettävissä raportteja ja yhteen-vetoja laadittaessa. Puhuja totesi, että kanssakäyminen teollisuustoimihenkilöiden yhdistyksen ja yhtiön välillä on aina ollut asiallista ja luottamuksellista, eikä ole ollut vaikea päästä molempia osapuolia tyydyttäviin ratkaisuihin. Tällainen harkitsevuus ja maltillisuus on erittäin suuriarvoista nykyaikaisessa työjärjestelämässä, jolle kiihkeät mielenilmaisut ja kovat, useinkin harkitsemattomat ja kokonaisetua vahingoittavat otteet eivät ole tuntemattomia.

Suomen Teollisuustoimihenkilöliiton tervehdyksen toi puheenjohtaja Esa Suomela lahjoittaan yhdistykselle upean puheenjohtajan nuijan. Lisäksi onnittelivat Kymintehtaan ja Voikkaan mestarikerhot. Juhlaan oli saapunut myös useita onnittelusähkeitä.

Teollisuustoimihenkilöliiton ansiomerkien saivat seuraavat: perustajajäsenet Esteri Virtanen sekä Marjatta Laukkola, Maija Hokkanen, Maire Leivo, Maila Valsti, Timo Kuusisto ja Lauri Pakkanen. Lämminhenkinen tilaisuus päättyi juhlatansseihin.

Urheilukauden päättäjäisiä Kuusankoskella

Kuusankosken tehtailla päätettiin lokakuussa urheilukausi jälleen juhlien merkeissä. Kuusaalaiset juhlivat seuratalossa 21 p:nä, lapset iltapäivällä ja aikuiset illalla. Seuratalon seinät pullistelivat, sillä yleisömenestys hipoi kaiketi ennätystä. Juhlan oli järjestänyt tällä kertaa Kymin paperitehdas ja sosiaaliosasto. Tervehdyspuheen piti paperitehtaan teknillinen johtaja

Kymin paperitehtaan teknillinen johtaja Botho Estlander toivotti kuusaalais-yleisön tervetulleeksi



Ilmatehtaan hoitaja Lauri Hasu vastaanotti 10-vuotismerkin apulaisisännöitsijä Magnus Wangelilta



Botho Estlander kiinnittäen huomiota erityisesti kuntourheilun merkitykseen terveyden säilyttäjänä ja yleiskunnon kohottajana päämääränä 'terve sielu terveessä ruumiissa'.

Juhlassa jaettiin hiihto-, kävely-, uinti- ja tennisharrastuspalkinnot, 10- ja 5-vuotisharrastusmerkit, avioparikilpailun palkinnot, Kymenlaakson Viestin muistopaketit, jalkapallosarjojen ja suunnistuksen palkinnot sekä ns. pääpalkinnot. Palkintojen jaon suorittivat sosiaalipäällikkö Veikko Salander, liikuntaneuvoja Raine Valleala sekä rva Helena Pesu ja rva Eeva Autio. Harrastuskilpailuissa jaet-

Panostaja Viljam Mononen (vas.) ja ins. Leevi Tolvanen puolisoineen perhekilpailupalkintoon valitsemassa, oik. sosionomi Keijo Jokiranta

tiin palveluksessa oleville 301 hopeista jälkiruokalusikkaa ja 141 veitsi-haarukka-palkintoa, palveluksessa olevien puolisoille 142, eläkeläisille 18 ja lapsille 157 teelusikkaa. 10-vuotisharrastusmerkin saajia oli 14 ja 15-arpalaisia eli viiden arvan tulokseen kolmessa harrastuslajissa päässeitä 26. Kelloseppä Kopran lahjoittamat kunnia-palkinnot annettiin viimeksi mainituille. Hiihdossa voitti pääpalkinnon Tuula Laalo pääkonttorista,

Kuusaan seuratalo oli ääriään myöten täynnä innostunutta urheiluväkeä



kävelyssä Brynolf Lavi Kymin paperitehtaalta, uinnissa Pekka Sipiläinen Kymin paperitehtaalta ja tenniksessä Ingmar Lassenius päälaboratoriosta. Mainittakoon, että palkintoja oli kaikkiaan 972.

Palkintojen jaon jälkeen nautittiin juhlakahvit. Tilaisuuden muusta ohjelmasta vastasi vanha tuttu Pertti Metsärinteen yhtye Kotkasta, jonka vallattomat esitykset tekivät osaltaan juhlasta jälleen 'vuoden tapausten' yhtiön urheiluväen elämässä.

Syksyisin vietetään myös Voikkaalla liikuntaväen suurta elonkorjuujuhlaa, kun vuoden aikana kunnostautuneet kerääntyvät urheilukauden päättäjäisiin — lusikkajuh-

Liikuntaneuvoja Raine Valleala on yli 20 vuotta hoitanut yhtiön liikunta- ja urheilutoimintaa ja voi jo nauttia runsasta satoa työnsä hedelmistä



Nuoren polven H-hetki käsillä: lusikka, leivos ja limskaa

liin — hakemaan palkintonsa ja tapaamaan samoin tekeviä kanssaihmiä. Lokakuun 22. päivänä oli moinen tapahtuma koonnut 500 nuorta ja vähän vanhempaa Voikkaan seuratalolle. Taitavana viihdyttäjänä toiminut Pertti Metsärinteen yhtye vastasi tanssi- ja ohjelmapuolesta, Voikkaan Kotita-

10-vuotismerkkin saajia Kuusaan seuratalossa



louskerho kunnan kestityksestä ja sosiaaliosasto yhteistoiminnassa apulaisisännöitsijä Magnus Wangelin ja insinööri Erkki Kivirannan kanssa palkintojenjaosta. Harrastuskilpailujen pääpalkinnon voitti hiihdossa Kaarlo Tuomi, kävelyssä Osmo Niemelä ja uinnissa Erkki Lehtinen. Yleisö oli kuulemaansa, näkemäänsä ja saamaansa ylen tyytyväistä ja poistui juhlasta mielessä usko entistä ehommasta yrityksestä talven lumilla ja kevään poluilla. Lienee mukava muistuttaa saavutuksista. Eri harrastuskilpailuihin osallistui palveluksessa olevista hiihdossa 289 (285),

Metsärinteen yhtye viihdytti juhlien yleisöä



Pitkääaikaisesti palvelleita

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

EMIL AHLQVIST

valaja Voikkaan korjauspajalta tulee 18. 2. olleeksi 45 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 11. 1. 1902. Oltuaan aluksi muilla osastoilla hän tuli 1922 korjauspajan valimoon, missä edelleenkin työskentelee valajana.

ARTTURI LAMPINEN

mallipuupeppä Kymin korjauspajalta tulee 28. 12. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa.

LEONARD KÄÄRIÄINEN

kuorimon etumies Kuusanniemen selluloosatehtaalta tulee 31. 1. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt Valkealassa 28. 9. 1907. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1922 Voikkaan uitto-osastolle työskennellen siellä useaan otteeseen v:een 1932, jolloin hän tuli Voikkaan selluloosatehtaan palvelukseen kuorimon etumieheksi. Joulukuussa 1963 hän siirtyi Kuusanniemen sulfaattiselluloosatehtaalalle ja on elokuusta 1964 toiminut siellä kuorimon etumiehenä.

TOINI KOLLANUS

leikkuukoneen apunainen Kymin korjauspajalta tulee 12. 2. olleeksi 40 vuotta yhtiön palveluksessa. Hän on syntynyt litissä 20. 11. 1908. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1926 Kymin paperitehtaalalle ja on työskennellyt koko ajan samalla osastolla ja samassa ammatissakin v:sta 1927 lähtien.



Artturi Lampinen



Leonard Kääriäinen

Merkkipäiviä

KUUSANKOSKEN TEHTAAT

RAUHA TAAVITSAINEN

riisinkäärijä Kymin paperitehtaalta täyttää 60 vuotta 28. 12. Hän on syntynyt Jaalassa. Kymin rakennusosaston palveluksessa hän oli 1923—1924. Kymin paperitehtaan paperisaliin hän tuli 1927 ja on suurimman osan palvelusajastaan työskennellyt samassa ammatissa.

EINO HAIMI

purkaja kuljetusosastolta täyttää 60 vuotta 28. 12. Hän on syntynyt Valkealassa. 1922—1928 hän työskenteli ulkotoyosastolla sekä Kymin ja Kuusaan paperitehtailla. 1935 hän tuli uudelleen yhtiön palvelukseen ulkotoyosastolle ja on siitä lähtien työskennellyt yhtäjaksoisesti samalla osastolla.

GUSTAF JOHANSSON

vahtimestari talousosastolta täyttää 60 vuotta 9. 1. Hän on syntynyt Padasjoella. Yhtiömme palvelukseen hän tuli

1934 Voikkaan seuratalon vahtimestariksi, missä toimessa on edelleenkin. Hänen rakkain harrastuksensa on metsästys.

BERTTA JOHANSSON

siivooja talousosastolta täyttää 60 vuotta 13. 1. Hän on syntynyt Orimattilassa. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 1946 Voikkaan seuratalon siivoojaksi ollen samassa toimessa edelleenkin.

UUNO SALORANTA

insinööri talousosastolta täyttää 60 vuotta 14. 1.

LAHJA VALTONEN

lipunmyyjä talousosastolta täyttää 60 vuotta 14. 1. Hän on syntynyt Hämeessä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 1950 Voikkaan selluloosatehtaalalle, mistä vielä samana vuonna siirtyi talousosastolle lipunmyyjäksi Kymenrannan saunalle.

KALLE VARIS

talousosaston päällikkö, agronomi täyttää 60 vuotta 24. 1. Hän on syntynyt



Gustaf Johansson



Bertta Johansson



Uuno Saloranta



Kalle Varis



Yrjö Pärssinen



Tauno Tainio



Viljo Eronen

Rautalammilla, tuli ylioppilaaksi 1926 Mikkelin yhteiskoulusta ja valmistui agronomiksi Helsingin yliopistosta 1933. Samana vuonna hän meni Enso-Gutzeit Oy:n palvelukseen nuorisopiston ja metsätöyryjohtajakoulun johtajaksi. 1940 hän toimi myös maanlunastuslautakunnan agronomijäsenenä. Yhtiömme palvelukseen hän tuli 1944 asutusosaston päälliköksi ja nimitettiin myöhemmin maatalous-, talous- ja asunto-osastojen päälliköksi. Asunto-osaston tultua liitettyksi talousosastoon ja maatalousosaston metsäosastoon hän toimii nykyisin Kuusankosken tehtaiden talousosaston päällikkönä. Hän on toiminut Kuusankosken yhteiskoulun johtokunnan ja Kuusankosken Kerhon puheenjohtajana, Kuusankosken kunnanvaltuuston ja Itä-Suomen maanjako-oikeuden jäsenenä, kuulunut Kuusankosken reserviupseerikerhon, Kuusankosken Kansallisseuran, Maanomistajien liiton ja Kauppapuutarhaliiton johtokuntiin sekä Yksityisyrittäjien Kymenlaakson aluejärjestön hallitukseen. Nuorempana hän harrasti yleisurheilua ja partiotoimintaa kuului hänen mieliharrastuksiinsa.

YRJÖ PÄRSSINEN

höyrynjakoaseman hoitaja höyryosastolta

täyttää 60 vuotta 5. 2. Hän on syntynyt Viipurin läänin Pyhäjärvellä. Yhtiön palvelukseen höyryosastolle lämmittäjäksi hän tuli 1928. Talousosastolle yhtiön ammattikoulun lämmittäjäksi hän siirtyi 1932 ja sieltä 1935 lämmittäjäksi Kuusaan selluloosatehtaan kattilahuoneelle. Tämän työn päätyttyä hän siirtyi Kymin höyrynjakoasemalle höyrylinjamieheksi. Nykyistä tehtäväänsä hän on tunnollisesti hoitanut v:sta 1955.

REINO JUUSELA

järjestelmestari kuljetusosastolta täyttää 60 vuotta 7. 2. Hän tuli yhtiön palvelukseen 1920 rakennusosastolle, mistä siirtyi puutarhaan ja myöhemmin sahalle. 1923 hän siirtyi raitiotieosastolle ja nimitettiin nuoremaksi junailijaksi sekä vuotta myöhemmin junailijaksi. V:sta 1948 hän on toiminut järjestelmestarinä. Hän on palvellut yhtiötä jo 44 vuotta.

LAIN E K A R O N E N

leikkuukoneen apunainen Kymin paperitehtaalta täyttää 60 vuotta 18. 2. Hän on syntynyt Valkjärvellä. Hän tuli yhtiön palvelukseen Kymin puutarhaan 1939. Hän on työskennellyt lyhyitä jak-

soja useilla työosastoilla pääasiassa lomittajana. 1954 hän tuli nykyiseen ammattiinsa paperitehtaalte.

TYTYNE MERVE

yhtiön lomakodin emäntä täyttää 60 vuotta 19. 2. Vuolenskoskella. Hän on syntynyt Koivistolla, mistä naimisiin mentyyään muutti Viipuriin. Jäätyään leskeksi hän kävi talouskoulun ja toimi sen jälkeen keittäjänä Viipurin Diakonissalaitoksella. Talvisodan aikana hän siirtyi Helsinkiin ja toimi keittäjänä Invalidisäätiössä v:een 1950, jolloin tuli yhtiömme palvelukseen Vuolenskosken lomakodin emännäksi.

EEVA LUUKKONEN

siivooja talousosastolta täyttää 50 vuotta 1. 1. Hän on syntynyt Elimäellä. Hän tuli ensi kerran yhtiön palvelukseen 1935 Kymin selluloosatehtaalte ja uudelleen 1946 samalle osastolle, josta hän 1949 siirtyi talousosastolle. Hän harrastaa vapaa-aikanaan lukemista ja on lisäksi innokas kävelijä.

TAUNO TAINIO

Kymin paperitehtaan yankee-koneosaston käyttöinsinööri täyttää 50 vuotta 9. 1.



Severi Nyman



Viljo Elojärvi



Matti Kouvo



Eino Hatva



Eerik Hakkarainen



Toivo Kanerva



Lempi Gustafsson



Sulo Erola

Hän on syntynyt Hirvensalmella. Hän tuli ylioppilaaksi Porin lyseosta 1935 ja suoritti insinööritutkinnon Tampereen Teknillisen opiston paperiosastolla 1945. Vuosina 1946—1959 hän oli A. Ahlström Oy:n palveluksessa Kauttuan paperitehtaalla toimien kuusi viimeistä vuotta tehtaalla ensimmäisenä käyttöinsinöörinä. 1959 hän tuli yhtiöme palvelukseen Kymin paperitehtaalle Yankee-koneosaston käyttöinsinööriksi. Insinööri Tainio otti osaa molempiin viime sotiin toimien jatkosodassa mm. komppanianpäällikkönä. Sotilasarvoltaan hän on yli luutnantti.

VILJO ERONEN

eristäjä höyryosastolta täyttää 50 vuotta 10. 1. Hän on syntynyt Värtsilässä. Yhtiön palveluksessa hän on ollut 1945—1947 hevostiehenä Kymin rakennusosastolla, 1948—1950 hylkypaperin jauhajana Kymin paperitehtaalla ja sen jälkeen klooritehtaalla kennojen korjaajan apulaisena. Sieltä hän siirtyi Kymin höyryosastolle eristäjän apulaiseksi. V:sta 1955 hän on toiminut eristäjänä ja hoitaa tätä tehtävää edelleenkin tunnollisesti.

JOHAN LEHTINEN

hakkumies Kymin selluloosatehtaalta täyttää 50 vuotta 11. 1. Hän on syntynyt Anjalassa. Yhtiön palvelukseen Voikkaan höyryosastolle hän tuli 1934. Sen jälkeen hän työskenteli muualla ja tuli 1947 Voikkaan selluloosatehtaalle, josta 1953 siirtyi jälkikuorijaksi Kymin selluloosatehtaalle. 1954 hänet nimitettiin hakkumieheksi. Nuorempana hänen harrastuksiinsa kuului paini.

LAURA UKKO

siivooja Voikkaan sähköosastolta täyttää 50 vuotta 15. 1. Hän on syntynyt Jaalassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1933

kiillottajaksi Verlan tehtaalle toimien sen jälkeen lajittelijana ja kuivaajana. 1964 hän siirtyi Voikkaan sähköosastolle siivoojaksi. Hänet tunnetaan erittäin uutterana työntekijänä. Harrastuksista mainittakoon käsityöt ja oman talon hoito.

MATIAS OUTINEN

muurari Kymin rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 17. 1.

SEVERI NYMAN

pituusleikkurin ajomies Voikkaan paperitehtaalta täyttää 50 vuotta 17. 1. Hän on syntynyt Valkealassa ja tuli yhtiön palvelukseen 1939 Voikkaan puuhiomolle. Hän on palvelut mm. Voikkaan rakennus-, ulkotyö- ja höyryosastoilla. Voikkaan paperitehtaan palvelukseen hän tuli 1947 ja on siitä lähtien työskennellyt tällä osastolla eri ammateissa. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon kalastus.

VILJO ELOJÄRVI

voimalaitoksen hoitaja Voikkaan sähköosastolta täyttää 50 vuotta 20. 1. Hän on syntynyt Ruotsinpyhtäällä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1935 Voikkaan rakennusosastolle ja on työskennellyt yhtiön eri osastoilla pieniä katkoja lukuunottamatta yhtäjaksoisesti. V:sta 1952 lähtien hän on toiminut Voikkaan sähköosastolla voimalaitoksen apuhoitajana ja v:sta 1964 voimalaitoksen hoitajana. Hän on sotilasarvoltaan luutnantti.

MATTI KOUVO

kalkkitypen murskaaja karbiditehtaalta täyttää 50 vuotta 6. 2. Hän on syntynyt Lemillä. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1952 karbiditehtaalle ja työskentelee edelleen samassa tehtävässä. Hänen harrastuksistaan mainittakoon kunto-urheilu.

EINO HATVA

puiden latoja Voikkaan puuhiomolta täyttää 50 vuotta 22. 2. Hän on syntynyt Iisalmessa ja tuli Voikkaan puuhiomon palvelukseen 1951. Vapaa-ajan harrastuksista mainittakoon pyöräily.

HALLAN TEHTAAT

PAAVO PERKIÖNMÄKI

kirvesmies rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 6. 2. Hän on syntynyt Kymissä. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 1925 selluloosatehtaalle. Viimeksi hän tuli yhtiön palvelukseen 1941 kirvesmieheksi jalostustehtaalle ja siirtyi 1950 nykyiseen työhönsä rakennusosastolle.

MARTTA FORSELL

keppien korjaaja lautatarhalla täyttää 60 vuotta 16. 2. Hän on syntynyt Kotkassa. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 1938 rimojen kantajaksi lautatarhalle. Viimeksi hän tuli yhtiön palvelukseen 1949 mittaajaksi lautatarhalle ja siirtyi 1953 nykyiseen työhönsä keppien korjaajaksi.

OIVA LAAKSO

kuormaaja sahalla täyttää 50 vuotta 11. 1. Hän on syntynyt Haapasaarella. Yhtiön palvelukseen hän tuli 1937 jalostustehtaalle. Hän on ollut erilaisissa töissä eri osastolla siirtyen nykyiseen työhönsä sahalle 1957.

NIILLO PENTTILÄ

kirvesmies rakennusosastolta täyttää 50 vuotta 14. 1. Hän on syntynyt Vehkalahdella. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 1933 rakennusosastolle. Viimeksi hän tuli yhtiön palvelukseen 1941 nykyiseen työhönsä.



Eeva Vastamäki

ERKKI TANI

lämmittäjän apulainen kattilahuoneelta täyttää 50 vuotta 27. 1. Hän on syntynyt Vehkalahdella. Yhtiön palvelukseen hän tuli ensi kerran 1930 merkkajaksi lautatarhalle. Viimeksi hän tuli yhtiön palvelukseen 1940 lautatarhalle tapulitoitsijaksi. Sahalle särmääjän apulaiseksi hän siirtyi 1958 ja sieltä 1960 rakennusosastolle. V:sta 1962 hän on ollut lämmittäjän apulaisena.

JUANKOSKEN TEHDAS

EERIK HAKKARAINEN

muurari täyttää 60 vuotta 28. 2. Hän on syntynyt Nilsiässä. Yhtiön palvelukseen hän tuli jo 1919 toimien aluksi muurari-isänsä apulaisena. 1925 hän siirtyi muihin töihin mm. Kuopioon ja suoritti asevelvollisuutensa. 1930 hän tuli jälleen Juantehtaan rakennusosaston palvelukseen muurariksi, jossa tehtävässä on edelleen. Eerik Hakkarainen on ollut Juantehtaan tuotantokomitean jäsen ja kuulunut rakennusosaston toimikuntaan. Pitkäaikaisesta palveluksesta hän on saanut Keskuskauppakamarin myöntämän ansiomerkin 20 vuoden palveluksesta. Vapaa-ajat kuluvat kodin piirissä.

KALLE HAKKARAINEN

pihamies täyttää 60 vuotta 1. 3.

MARJATTA HALONEN

konttorivirkailija täyttää 50 vuotta 16. 1.

METSÄOSASTO

TAAYETTI LAITINEN

työnjohtaja Kaavin Kortteisessa täyttää 50 vuotta 25. 12. Hän tuli 1934 yhtiön palvelukseen Juantehtaan hoitoalueen



Kauko Salmi

Humalavirran piiriin, joka nykyisin on Kaavin piiri. Hän työskenteli aluksi erilaisissa metsätöissä, kunnes hänet 1937 nimitettiin työnjohtajaksi samalle piirille. Hänet tunnetaan paikkakunnallaan rehtinä, tunnollisena ja vastuuntuntoisena miehenä, joka omaa hyvät ja luotamukselliset suhteet esimiehiinsä, alaisiinsa ja metsänomistajakuntaan. Niinpä hän suoriutuukin hyvin kaikista niistä tehtävistä, jotka hänen hoidettavakseen uskotaan. Vapaa-ajan harrastuksena on kalastus.

HÖGFORSIN TEHTAAT

TOIVO KANERVA

kuljetusmies Heinolan tehtaalta täyttää 60 vuotta 17. 1. Hän on syntynyt Orimattilassa ja tuli 1963 tehtaan palvelukseen.

ANNA TAPONEN

siivooja keernaosastolta täyttää 60 vuotta 18. 1. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä Ul. Tehtaan työhön nykyiseen tehtäväänsä hän tuli 1945.

LEMPI GUSTAFSSON

pidikkeiden kasaja Heinolan tehtaalta täyttää 60 vuotta 22. 1. Hän on syntynyt Ypäjällä ja tuli tehtaan palvelukseen 1954.

EVA AUTIO

siivooja rakennusosastolta täyttää 60 vuotta 1. 2. Hän on syntynyt Porin maalaiskunnassa. Tehtaan rakennusosastolle hän tuli siivoojaksi 1963.

SULO EROLA

sulattaja valimosta täyttää 50 vuotta 10. 1. Hän on syntynyt Nummella.

Tehtaan työhön valimoon hän tuli 1948 toimien edelleenkin raudansulattajana kupooliuneilla. Sulo Erolan sydäntä lähellä on aina ollut nuorisotyö. Hän on toiminut nuorisajärjestöissä ohjaajatehtävissä ja on kuulunut useita vuosia kauppalan nuorisotyö- ja raittiuslautakuntaan.

FRITJOF SUOMINEN

konekorjaaja valimon korjaamosta täyttää 50 vuotta 1. 2. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä Ul. Tehtaan työhön vakinaisesti hän tuli 1934 oltuaan kuitenkin sitä ennen jo poikasena pariin otteeseen 'nippatoissa'. Hän on toiminut konepajalla koneenkorjaajana. Nykyisin hän työskentelee valimon korjaamossa. Hänen harrastuksistaan mainittakoon viulunsoitto. Hän kuuluu tehtaan orkesteriin.

EEVA VASTAMÄKI

työkaluvaraston hoitaja Heinolan tehtaalta täyttää 50 vuotta 20. 2. Hän on syntynyt Raumalla ja tuli 1962 tehtaan palvelukseen.

NIILLO NIKANDER

purkaaja hitsaamosta täyttää 50 vuotta 2. 2. Hän on syntynyt Nummella. Yhtiön palvelukseen tehtaan varastoon hän tuli 1937. Hän on työskennellyt mm. konepajalla ja toimii nykyisin tarvaroiden purkajana hitsaamossa.

KAUKO SALMI

valimotyöntekijä maakaavaamosta täyttää 50 vuotta 10. 2. Hän on syntynyt Pyhäjärvellä Ul. Tehtaan työhön hän tuli ensimmäisen kerran 1935. Oltuaan välillä 8 vuotta muualla hän palasi 1946 takaisin tehtaan keernaosastolle. Hän on työskennellyt keerna-, liesi- ja valimo-osastoilla. Kauko Salmen harrastuksista mainittakoon musiikki. Hän on soittanut viulua useissa yhtyeissä. Tehtaan orkesterin violistina hän on toiminut koko palveluksessaoloaikansa.

ARVO AUTIO

konekaavaaja valimosta täyttää 50 vuotta 20. 2. Hän on syntynyt Tammelassa. Tehtaan työhön hän tuli 1939 ja on toiminut valimon eri osastoilla kaavaus- ja valutöissä.

Öljykamiina

Tiedotuslehdessä on kerrottu, että Kuusankosken tehtaiden talousosasto tulee harkinnan mukaan yhtiön asuntojen peruskorjausten yhteydessä, milloin uunit olisi purettava ja muurattava uudestaan, asentamaan niiden tilalle öljykamiinoita. Samalla ilmoitettiin, että yhtiön asunnoissa asuvilla on myös oikeus omalla kustannuksellaan muulloinkin hankkia käyttöönsä virallisesti hyväksytyjä öljykamiinoita, kun ensin kauppalan palotarkastaja ja myös talousosasto ovat todenneet asentamisen paloturvallisuusmääräysten mukaan mahdolliseksi. Lopullisen luvan myöntää kauppalan rakennustarkastaja. Koska varmaan monissa muissakin pienissä asunnoissa on suuritöinen puulämmitys vaihdettu helppohoitaiseen öljykamiinaan, on paikallaan selostaa tällaisen laitteen asennusta ja hoitoa. Öljykamiina on näet huomattavasti teknillisempi kuin puilla lämmitettävä uuni.

Ensinnä muutama sana öljykamiinan valinnasta. Sen pitäisi tapahtua ensisijaisesti lämmitystehon perusteella. Asunnon enimmäislämpötarpeen mukaan valitaan kamiina, joka suurimmalla tehollaan toimissaan pystyy tyydyttämään juuri tämän tarpeen. Teholtaan oikein valittu laite tulee halvemmaksi, sillä mitä ylemmäksi tehoalueen ylärajaa laitteen valinnassa päästään, sitä suuremmalla hyötysuhteella ja siten taloudellisimmin laite toimii.

Jokaisessa viranomaisten hyväksymässä öljykamiinassa on arvokilpi, jossa muiden tietojen ohella käy selville suurin öljymäärä, mikä tällä laitteella voidaan polttaa tunnissa. Kun lisäksi lämpöarvo, joka saadaan öljyä kamiinassa poltettaessa, tiedetään, tarvitaan enää kolmas tekijä, asunnon tilavuus, ratkaistaessa tarkoitukseen sopivaa kamiinaa.

Öljykamiina tulee sijoittaa mahdollisimman keskeisesti lämmitettävään tilaan. Tällöin saavutetaan

tasaisin lämmön jakautuminen. Samalla välttyään tarpeettomalta öljyn kulutukselta. Edullisin tulos riippuu aina siitä, onko ilman kiertokulku tehty lämmitettävässä tilassa mahdollisimman esteettömäksi.

Jo ennen kamiinan hankkimista on otettava yhteys paikalliseen paloviranomaiseen (piirinuohoojaan) ja pyydyttävä häntä tarkastamaan hormi, johon öljykamiina on tarkoitettu liittää. Kamiinan sijoittaminen purkamattoman takan tai uunin eteen on kiellettyä. Kamiina on aina liitettävä hormiinsa erillistä liitosputkea käyttäen. Putken on nouseva kamiinasta katsottuna hiekan yläviistoon, noin yhden cm:n nousu 10 cm:n matkalla. Liitosputki ei saa ulottua hormin puolelle ja sen yläpuoli on viistottava.

Kamiinan sovittaminen liitosputkeensa sekä säätöventtiiliin vaakitus voi tapahtua luotettavimmin ja yksinkertaisimmin käyttämällä kamiinan neljän nurkan alla olevia jalkaruuveja. Jalkaruuveista kiertäen on helppo suorittaa säätöventtiilinkin kahteen suuntaan tapahtuva vaakitus. On käytännöllisesti mahdotonta löytää kamiinan kuoren päältä tai muualtakaan pintaa, joka sattuisi olemaan säätöventtiilin kannen kanssa samansuuntainen. Kulmavesivaa'alla, suoraan säätöventtiilin kannelta, vaakitus tapahtuu säätöventtiilien valmistajien ohjeiden mukaan. On otettava huomioon, että koko kamiinan toiminta riippuu säätöventtiilin vaakituksesta. Jo 2,5 asteen kallistuma suuntaan tai toiseen voi lisätä tai vähentää öljyn syöttömäärää n. 10 prosenttia.

Jotta kamiina oikein suoritettun asennuksen jälkeen myös toimisi kunnolla, täytyy palotilassa liekin päällä vallita tarpeellinen vakioveto. Jos vetoa ei ole riittävästi, ei palamiseen tarvittavaa ilmaa pääse tarpeeksi imeytymään polttomajaan. Vedon heikkous voi johtua myös palamisilman saannin riittämättömyydestä. Kilo öljyä tarvitsee palaakseen kamiinassa n. 20 m³ ilmaa. Hormivetoa voidaan parantaa erilaisin apukeinoin. Hormissa vallitsevan liian voimakkaan vedon vakioittavat nykyisissä kamiinoissa joko vedontasaaja tai imuilmansäätölaite.

Öljyn laadun vaikutus kamiinan

toimintaan tulisi aina muistaa. Kamiinan omistajan olisi syytä tynnyrin saatuaan ottaa värittömään, puhtaaseen pulloon öljynäyte ja todeta öljyn laatu. Paras tapa on asettaa tynnyri omalle telineelleen, jossa hanallinen pääty on 5–8 cm korkeammalla kuin hanaton. Öljyn tulon loputtua hanan kautta voidaan öljyn loppu seisottaa sopivassa astiassa ja kaataa pinnalle noussut kunnollinen öljy talteen. Sakan, ruosteen ja hiekan lisäksi voi tynnyrillisessä öljyä olla litroittain kondensoitunutta vettä.

Epäpuhtaasta öljystä johtuvat häiriöt houkuttelevat asiantuntemattomia suorittamaan 'syötön säätämisiä' säätöventtiilistä. Useasti kamiinan omistajan on vaikea yhdistää esim. veden tukkivaa vaikutusta aikaisemmin hyvin toimineen kamiinan yhtäkkiseen palamisen heikkenemiseen.

Kamiinaa ei saa jättää palamaan valvonnatta normaalia työssäoloaikaan pitemmäksi ajaksi. Öljykamiinan päivittäisen tarkkailun yhteydessä on seurattava palamistilannetta esim. polttokammion kannen rei'istä. Mikäli palaminen jatkuu moitteettomasti, voi puhdistustoimenpiteiden väli olla neljästä kuuteen viikkoon. Jos sen sijaan todetaan palamisen muuttuneen, suoritetaan ehdottomasti heti ensimmäisen tilanteen tullen normaali puhdistushuolto. Mikäli tämä ei paranna asiaa, on paikalle kutsuttava ammattitaitoinen huoltomies.

Eräs tärkeimmistä puhdistustoimenpiteistä, joka usein jää tekemättä, on lämmityskauden loputtua tapahtuva puhdistus. Suositeltavinta on antaa ensin palaa öljyn loppuun säiliöstä. Tämä on monessa tapauksessa osoittautunut säiliötä säästäväksi toimenpiteeksi. Öljysäiliön pohjalle kertyy, oltakoonpa kuinka tarkkoja tahansa, vesipisaroita, jotka seistessään paikallaan koko lämmityskauden välin, porautuvat sähkökemiallisen syöpymisen johdosta säiliön pohjan läpi. Se vähäinen öljymäärä, joka jää öljysäiliöön tyhjäksi polton jälkeen, haihtuu vesineen eikä syöpymistä pääse tapahtumaan. Polttorenkaita jätetään tämän puhdistuksen yhteydessä pois kamiinasta ja säilytetään kuivassa paikassa. Säätöventtiilin sihdin puhdistusta ei tällöin myöskään sovi unohtaa.

Toimituksen tuolilta

Ihminen on aina ihaillut rohkeutta, poikkeuksellista kestävyyttä, oman henkensä alttiiksi panemista, urotekoja. Kautta aikojen ihmiskunnalla on ollut sankarinsa — se on suorastaan vaatinut niitä —, joille se on osoittanut ihailuaan, joita se on palvonut.

Tilaisuuksia sankaruuden osoittamiseen ei ihmiskunnan merkillisten vaiheiden varrella ole puuttunut. Alkukantaisissa oloissa ihminen on joutunut taistelemaan petoja vastaan melkein pääläin käsin. Taitavin ja rohkein metsästäjä on kohonnut toisten silmissä sankariksi. Sodat — epäinhimillisyydestään huolimatta — ja sankaruus ovat liittyneet yhteen. Sota on synnyttänyt sankarinsa juoksuhaudan sotilaasta komentavaan marsalkkaan saakka. Ja jos sodan melske on hetkeksi vaiennut, niin silloin on vaikka turnajaisten avulla etsitty sankari esiin. Pelkäämättömät, seikkailunhaluiset merien kyntäjät, erämaiden, aarniometsien, vuortenhuippujen ja napajäätiköiden valloittajat ovat tehneet sankaruuden historiaa.

Sankareita on meidänkin aikamme. Tosin sota on tullut niin tuhoisaksi, että sen keskellä ei enää ainakaan klassillinen sotasankaruus pääse esiin. Ohjuksen laukaisijaa, vaikka hänen atomipomminsa osuisikin vihollisen päämajaan ja lamauttaisi vastapelurin, tuskin pidettäisiin sankarina. Nykyaikaisesta sodankäynnistä on riisuttu sankaruus; siitä on tullut täydellistä tuhoa tuovien aseiden mieletön kamppailu.

Sitä vastoin avaruuden valloittajat ovat aikamme sankareita. Heiltä vaaditaan erinomaista kuntoa ja rautaista hermojen hallintaa. Heidän on alistuttava rasittavaan valmistukseen ja eristäytyttävä per-

heestään ja ympäristöstään. Kun sitten H-hetki koittaa, avaruusmiehet siirtyvät kapseliinsa odottamaan laukaisuhetkeä. Takamuksien alla on valtava määrä polttoainetta. Nappien painaminen alkaa. Oikeastaan inhimillistä on vain ihmisäänen kuuluttama laskenta, joka kuitenkin viime hetkessä saattaa keskeytyä monimutkaisessa koneistossa ilmenneen vian takia. Kaiken tarkaavaisuutensa lähtöön jännittäneet avaruusmiehet kömpivät ulos kapselistaan ja alkavat valmistautua seuraavaan lähtöön. Sitten kaikki onnistuu nuottien mukaan ja miehet kiittävät huikealla nopeudella maapallomme ympäri. Tähdistä katsottuna heidän ratansa tuskin erkanee maan pinnasta, mutta täältä meidän kamaraltamme katsoen he matkaavat avaruudessa. Sieltä he tirkistelevät armasta Tellustamme kuin karttakirjan lehdistä mutta samalla häikäisevänä avaruusnäkymänä.

Tiedämme, että tällainen lento on valtavan tieteellisen tutkimuksen, oivallusten käytäntöön sovelutusten, lukemattomien matemaattisten tehtävien ja ryhmätyöskentelyn tulos. Itse avaruusmatkaajat eivät itse voi ihmeitä tehdä matkansa aikana. He toteuttavat ennaltamäärättyä ohjelmaansa ja saavat lisämääräyksiä radion kautta. Mutta kiistattomia sankareita he ovat. Jo heidän tyyneytensä ja huumorin värittämät viestinsä sieltä ylhäisestä yksinäisyydestä tänne alas antavat heille hohtoa. Ja samalla tavoin kuin aikanaan suuret löytöretkeilijät kirjoittivat lähtemättömästi nimensä historiaan ja aloitivat uuden aikakauden, niin tekevät myös aikamme avaruuden valloittajat.

*

Mutta sankaruutta voidaan saavuttaa myös hengen aseina. Monet ovat sytyttäneet jalon aatteen soihdun ja pitäneet sitä yllä alas-huudoista, pilkasta ja vainoista huoli-

matta. He ovat menneet kuolemaan-kin asiansa puolesta. Ja usein on käynyt niin, että polttorovion liekit ovat vain kirkastaneet soihdun. Se on saattanut valaista ihmiskunnan tietä vuosisadasta toiseen. Se on muodostunut tavoitteeksi, johon epätäydelliset, itsekkyyden ja kauteuden vaivaamat ihmiset yhä pyrkivät. Ihmiskunnan suurimmat voitot ovatkin löydettävissä hengen maailmasta.

*

Läheskään aina ihmismieli ei kuitenkaan yllä tuollaiselle tasolle, katse ei tavoita korkeimpia huippuja. Silloin etsitään ihailun ja ihastuksen kohteita matalammalta. Halutaan joka tapauksessa taivuttaa päää taaksepäin ja tähyystää edes hieman ylemmäs. Hyvä niinkin. Kilpakenttien ja ralliratojen voittajista tulee sankareita, joiden ympärillä maine ainakin hetken viivähtää. Poliitikko saattaa kasvaa valtiomieheksi, johon kansa turvaa. Eikä tarvita muuta kuin suomalaisen kotkan lento vapauteen Lontoon eläintarhan häkistä, niin tuosta karkulaisesta tulee päivän lemmikki. Se ei johdu vain tapauksen hupaisuudesta, vaan samalla annetaan vapaudelle sille kuuluva sija häkkiholhoukseen verrattuna.

Ihmisten tarve etsiä kohteikseen ihailunsa ja palvontansa kohteita on niin suuri, että toisinaan mitä ihmeellisimmät komeljanntarit kelpaavat sellaisiksi. Tarvitsee vain kasvattaa silmille valua tukka, puheutua rähjäiseen vaateparteen, rämpyttää sähkökitaraa, päästää suustaan villejä ulvahduksia tai valuttaa siirappimaista läähätystä, keikuttaa lanteitaan ja notkuttaa polviaan, niin menestys saattaa olla satumainen. Maine, loisto, rikkaus, kuuluisuus ja ihailun vakuutena pyörtymiset seuraavat tällaisen tähden kantapäillä. Ilmestyyppä vielä kunniaristi rintapieleen. Aikamme epäjumala sekini.

Tuomo

